

เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ผจญ พิบัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

.....

นายผจญ ฟู้ง

ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์อรวรรณ บรรจงศิลป์

กศ.บ., ค.ม., M.M. (Musicology)

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์านนท์

ค.บ., M.M. (Musicology)

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ นพ.บรรจง มไหสวริยะ พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

นายวิเชียร สิทธิประภาพร

Ph.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ที่ได้รับพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

.....

นายผจญ ฟีบั้ง

ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์โกวิท จันทร์ศิริ

Ph.D. (Music), (Music Comparative)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์ยานนท์

ค.บ., M.M. (Musicology)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์อรรณพ บรรจงศิลป์

กศ.บ., ค.ม., M.M. (Musicology)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ นพ.บรรจง มไหสวริยะ พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข

กศ.บ., M.M.E., D.A. (Music)

ผู้อำนวยการ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อรรณพ บรรจงศิลป์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์โกวิท ชันชศิริ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์านนท์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์อานันท์ นาคคง เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องจนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ พิทักษ์ รองศาสตราจารย์นิลฉัตร พิทักษ์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และอาจารย์ชนพล ตีรชาติ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้เสียสละเวลาในการตรวจสอบแบบสอบถาม และแนะนำแก้ไขเพิ่มเติม คณาจารย์ ผู้บริหาร นิสิต นักศึกษาของสถาบันที่ผู้วิจัยใช้เป็นประชากรในการศึกษาทุกท่านที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ คณาจารย์วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความรู้และเป็นแบบอย่างในการเป็นนักดนตรีและครูดนตรีให้แก่ผู้วิจัย

ครอบครัวซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ และน้องสาวมีส่วนสำคัญที่สุดในการสนับสนุนการศึกษาตั้งแต่ต้นจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลง ขอขอบพระคุณเป็นที่สุด

อนึ่ง คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอมอบให้กับทุกท่านที่มีส่วนข้องกับการดนตรีในทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะผู้ประพันธ์ ผู้เล่น ผู้ฟัง ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ผลิต ผู้จัด ผู้สนับสนุน ผู้ขาย ผู้ซื้อ ฯลฯ ซึ่งได้ทำให้งานดนตรีดำเนินสืบเนื่องยุคแล้วยุคเล่า ช่วยกล่อมโลกเดี๋ยวเดียวทำให้หายวิ้งเวง

ผจญ พิษฐ์

เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (ATTITUDE OF FIRST-YEAR THAI MUSIC MAJOR UNDERGRADUATE STUDENTS STUDYING IN UNIVERSITIES IN BANGKOK METROPOLIS AND VICINITY TOWARDS WESTERN MUSIC THEORY COURSES)

ผจญ พิบุ้ง 4637586 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อรวรรณ บรรจงศิลป์, ศ.ม., M.M. (Musicology),

อนรรฆ จรรย์ยานนท์, M.M. (Musicology)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ใน 4 ด้าน คือ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษา ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทย และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกแบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคอร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติที่ดีในด้านคุณค่าวิชา ส่วนด้านอื่น ๆ นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง จากการเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: เจตคติ / ทฤษฎีดนตรีตะวันตก / ดนตรีไทย

99 หน้า.

ATTITUDE OF FIRST-YEAR THAI MUSIC MAJOR UNDERGRADUATE STUDENTS STUDYING IN UNIVERSITIES IN BANGKOK METROPOLIS AND VICINITY TOWARDS WESTERN MUSIC THEORY COURSES

PAJONE PEEBUNG 4637586 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORS: ORAWAN BANJONGSILPA, M.M. (MUSICOLOGY), ANAK CHARANYANANDA, M.M. (MUSICOLOGY)

ABSTRACT

This research was aimed at studying the attitudes of first-year Thai music major undergraduate students in universities with respect to 4 criteria: value of the subject, subject content, learning-teaching process, and measurement and evaluation of the courses. The research also compared attitudes towards Western music theory courses between students pursuing a Bachelor of Arts (or Fine Arts) with those pursuing a Bachelor of Education. The sample was first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in universities in Bangkok metropolis and vicinity, in which Thai music and Western music theory courses are taught. There were 7 institutions, consisting of 8 faculties and 108 students, chosen as samples. The tool used for collecting data to evaluate the attitude towards Western music theory courses was measured using arithmetic mean and standard deviation according to the Likert scale.

The research found that, overall; the students scored their level of satisfaction as medium. When each of the four criteria was analyzed separately, it was found that students considered the first criterion, i.e. subject value, to be good. With regard to the other criteria, students' attitudes were at a medium level. Using the t – test to compare the attitudes between the students of the two majors, the research found that there was a significant difference, amounting to a statistical level of 0.05, in that the students pursuing a Bachelor of Education scored higher in their attitude towards western music theory courses.

KEY WORDS: ATTITUDE / WESTERN MUSIC THEORY / THAI MUSIC

99 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1: บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย	6
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
บทที่ 2: การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 เจตคติ	9
2.1.1 ความหมายของเจตคติ	9
2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ	10
2.1.3 ลักษณะของเจตคติ	11
2.1.4 การเกิดและการเปลี่ยนเจตคติ	12
2.1.5 ประโยชน์ของการศึกษาเจตคติ	14
2.1.6 ความสำคัญของเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนและการส่งเสริมเจตคติ	15
2.1.7 การวัดเจตคติ	16
2.2 องค์ประกอบของการเรียนการสอน	20
2.2.1 ครู หรือผู้สอน	20
2.2.2 ผู้เรียน	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.3 หลักสูตร	24
2.2.4 การตั้งจุดประสงค์การสอน	25
2.2.5 การกำหนดเนื้อหา	27
2.2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	28
2.2.7 สื่อการสอน	30
2.2.8 การวัดและประเมินผล	31
2.3 โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี	34
2.4 วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	36
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3: วิธีดำเนินการวิจัย	40
3.1 ประชากร	40
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
3.3 วิธีการสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล	43
3.5 วิธีการจัดกระทำข้อมูล	43
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	44
บทที่ 4: ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา	46
ตอนที่ 2 เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย	46
ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านคุณค่าวิชา	
ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
และด้านการวัดและประเมินผล	
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอก	51
ดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา	
ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการ	
วัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้าน	
ศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5: สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
5.1 สรุปผลการวิจัย	59
5.2 อภิปรายผลผลการวิจัย	61
5.3 ข้อเสนอแนะ	63
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	65
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	75
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	90
ประวัติผู้วิจัย	99

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในการวิจัย	40
ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านคุณค่าวิชา	46
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านเนื้อหาวิชา	47
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านกระบวนการเรียนการสอน	48
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านการวัด และประเมินผล	49
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวม 4 ด้าน	50
ตารางที่ 8 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านคุณค่าวิชา จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา	51
ตารางที่ 9 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านเนื้อหาวิชา จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านกระบวนการเรียนการสอน จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา	54
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา	56
ตารางที่ 12 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวม 4 ด้าน จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา	57

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	หน้า 8
---------------------------------------	-----------

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ดนตรีไทยเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการสังสมภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย ที่สร้างขึ้นไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีคุณสมบัติเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ประกอบด้วยเหตุและผลที่อธิบายได้ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติและอาชีพของคนไทยที่มากด้วยระเบียบแบบแผนอันละเอียดลออผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งมีขั้นตอนในการศึกษาเล่าเรียนเด่นชัด นอกจากนี้ดนตรีไทยยังประกอบด้วยความงามที่จัดว่าเป็นสุนทรียะอันเกิดแก่ผู้ที่ได้สัมผัสทำให้เกิดความชื่นชมในรสอันวิเศษนั้น ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวดนตรีไทยจึงยังยืนยงสืบทอดด้วยดีมาจนถึงวันนี้ (เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย, 2538: มปน.)

การศึกษาวิชาดนตรีไทยในอดีต มีการสืบทอดความรู้เหมือนกับการศึกษาความรู้ในด้านอื่น ๆ คือจะมีการสืบทอดกันในหมู่ญาติ หรือกลุ่มชนชั้น ผู้ที่ไม่ใช่บุคคลในหมู่ญาติก็ต้องมาฝากตัวเป็นศิษย์อยู่คอยรับใช้ครูที่บ้านจนกว่าจะมีความสามารถในระดับที่ออกไปประกอบอาชีพด้วยตนเองได้ ที่เห็นเด่นชัดมีสามกลุ่มคือ ชาวบ้าน ชาววัด และชาววัง แต่ละกลุ่มต่างมีผลงาน มีวิธีการถ่ายทอด มีแบบแผนการเรียนการฝึกหัดเป็นของตนเอง แต่ไม่มีการบันทึกผลงานหรือการเรียนการสอนไว้เป็นหลักฐาน เนื่องจากไม่มีการศึกษา การเขียนการอ่านในวิชาสามัญ การเรียนการสอนเกิดประโยชน์เมื่อผู้สอนมีชีวิตอยู่ เมื่อผู้สอนตาย บางสิ่งบางอย่างที่สร้างขึ้นไว้ก็มีสิทธิ์ที่จะสูญหายไปด้วย (อรรถพร ทศนะ, 2546:1)

ในปัจจุบันการศึกษาทางด้านดนตรีไทยได้พัฒนาไปมาก มีการเผยแพร่ ส่งเสริมกันอย่างกว้างขวางและจริงจัง จากที่เคยถ่ายทอดกันเฉพาะกลุ่มชาวบ้าน ชาววัด และชาววัง มาสู่ระบบการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน เป็นวิชาที่จัดให้กับผู้เรียนทุกคนและทุกระดับชั้นต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถม (ช่วงชั้นที่1-2) มัธยม (ช่วงชั้นที่3-4) และระดับอุดมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรที่เป็นระบบ รวมทั้งตำราและสื่อการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าศาสตร์ทางด้านดนตรีเป็นหนึ่งในความเก่งหรือปัญญาแปดด้านของมนุษย์ ตามทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner's theory of multiple intelligences) สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์

และสังคม (คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ, 2545:1) อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบทอด พัฒนา และเผยแพร่มรดกของชาติให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปในอนาคต

การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีความแตกต่างจากระดับอื่น ในแง่ที่เป็นการเน้นการ เสาะแสวงหาความรู้ความจริง (อุทุมพร จามรมาน, 2530:1) การศึกษาวิชาดนตรีไทยในระดับนี้จึง เป็นการศึกษาชั้นสูง มุ่งการผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในการปฏิบัติและความรอบรู้ทางวิชาการสาขา ดนตรี สืบทอดและสร้างสรรค์วัฒนธรรมด้านดนตรีของชาติ และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพทางดนตรี ด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้น ประกอบด้วยทักษะสำคัญได้แก่ การ ปฏิบัติเครื่องดนตรี (เครื่องมือเอก, เครื่องมือรอง) และการปฏิบัติรวมวง (หลักสูตรสาขาวิชาดนตรี ระดับอุดมศึกษา) ส่วนด้านวิชาการหรือภาคทฤษฎีนั้น คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทยประเภททฤษฎีดนตรีไทย (2539:49-50) ได้อภิปรายและสรุปว่า ความรู้ด้านทฤษฎีสำหรับ ผู้ศึกษาดนตรีไทยนั้นควรครอบคลุมในหัวเรื่องต่อไปนี้

1. ประวัติดนตรีไทย
2. ศัพท์สังคีต
3. ทฤษฎีดนตรีไทย
4. ทฤษฎีการปฏิบัติดนตรีไทย
5. วรรณคดีดนตรีไทย
6. การวิเคราะห์ดนตรีไทย
7. ดนตรีเปรียบเทียบและวิถีทางของดนตรีไทย
8. ทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตก
9. การวิจัยดนตรีไทย
10. จรรยาบรรณวิชาชีพดนตรีไทย

จากหัวข้อที่ได้สรุปแล้วนั้นจะพบว่านอกจากความรู้ทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวกับดนตรีไทย แล้ว คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดเกณฑ์ความรู้ด้านทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตกเอาไว้ โดย ได้สรุปถึงเหตุผลดังนี้

1. ปัจจุบันดนตรีเป็นภาษาสากล ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกจึงมีความจำเป็น สำหรับการศึกษาคู่ในระดับหลังปริญญา โดยเฉพาะในต่างประเทศ
2. คาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีการประพันธ์เพลงโดยบันทึกไว้ด้วยโน้ตดนตรีตะวันตก
3. ครูผู้ใหญ่ทางด้านดนตรีไทย ได้เห็นความสำคัญของโน้ตดนตรีตะวันตกเพราะเคยมีการ บันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตดนตรีตะวันตกตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล ปัจจุบัน กันมาแล้ว

4. โน้ตดนตรีตะวันตก มีประโยชน์ในการบันทึกเพื่อช่วยความจำได้ดีกว่าโน้ตประเภทอื่น
5. อาจใช้โน้ตดนตรีตะวันตกเพื่อเป็นสื่อให้นานาชาติเข้าใจดนตรีไทยได้ง่ายขึ้น

สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนดนตรีไทยเป็นวิชาเอกในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ที่มุ่งเน้นการผลิตศิลปินทางด้านดนตรีไทยและหลักสูตรครุศาสตร์ที่มีจุดประสงค์เพื่อผลิตครูสอนวิชาดนตรีไทย ได้บรรจุวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรการศึกษา โดยจัดรายวิชาไว้ในชั้นปีที่ 1 ของการศึกษา ส่วนชื่อเรียกรายวิชามีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละสถาบัน ได้แก่ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก วิชาทฤษฎีดุริยางคศิลป์ตะวันตก (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) วิชาทฤษฎีดนตรี I (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐาน (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา) วิชาทฤษฎีการอ่านและขับร้องโน้ตเบื้องต้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม) วิชาพื้นฐานทฤษฎีดนตรีตะวันตก (มหาวิทยาลัยมหิดล) วิชาทฤษฎีโน้ตสากล (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) แม้ว่าจะมีความแตกต่างในชื่อเรียกรายวิชา แต่เนื้อหาโดยรวมเป็นการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการนับจังหวะ ความหมายของตัวโน้ต ตัวหยุด การอ่านและการร้องโน้ต ความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงและขั้นคู่ คำศัพท์ทางดนตรีและอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในดนตรีตะวันตก และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เชื่อมโยงกับความรู้ในแขนงวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบัน จิตวิทยาการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องเจตคติ (Attitude) ต่อการเรียนการสอน การศึกษาเจตคติจะช่วยให้ผู้สอนได้เข้าใจผู้เรียนในแง่ของความรู้สึกนึกคิด ความเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อการเรียน ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่าเจตคติทางบวก (Positive Attitude) หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าเจตคติทางลบ (Negative Attitude)

เจตคติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ (สุดฤทัย มุขยวงศา, 2533: บทคัดย่อ; Prescott, 1961: 7 - 45; Righthand, 1965: 68 -72) การที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชาใด ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนตรงกันข้าม หากผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานั้นแล้ว ผู้เรียนมักจะเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่สนใจการเรียน และอาจเป็นเหตุให้เกิดความล้มเหลวในการเรียนได้ในที่สุด และจากอิทธิพลดังกล่าว ถ้าสามารถทำให้ผู้เรียนมีเจตคติสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแล้วก็จะสามารถที่จะโน้มน้าวให้ผู้เรียนทำพฤติกรรมตามที่ต้องการได้ หน้าที่ของผู้สอนจึงเกี่ยวพันกับการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียน จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องเจตคติ เพื่อที่จะช่วยให้มีความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเฉพาะธรรมชาติของเจตคติ การเกิด การเปลี่ยนแปลง อันจะนำไปสู่

การป้องกันและการแก้ไข ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้ (เพราะพรณ เปลี่ยนกฎ, 2540:87)

จากการสังเกต และการศึกษานำร่องของผู้วิจัยโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกอย่างไม่เป็นทางการทำให้ทราบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทยจำนวนไม่น้อยที่ผ่านการเรียนวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกไปแล้ว ไม่สามารถอ่านโน้ตสากลได้ หรือมีความรู้พื้นฐานทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกในระดับต่ำ ผู้วิจัยจึงเกิดความสงสัยต่อว่าปัญหานี้เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้เรียนหรือไม่ เมื่อนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทยต้องเรียนวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกจะมีความคิดเห็นอย่างไร อีกทั้งจากการศึกษาพบว่ายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยในขอบข่ายและระดับการศึกษานี้มาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทยที่มีต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกที่เรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีของคณิตศาสตร์ตะวันตกขั้นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ไทย เพื่อที่จะทราบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติเป็นอย่างไร ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีเพื่อสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของวิชาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก

1.3.2 เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

1.3.3 ผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกคนตรีไทยทั้งทางด้านศิลปศาสตร์และด้านครุศาสตร์ และมีรายวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

(1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วย หลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

(2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ เจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

1.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา และข้อมูลบางประการในการเรียนวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตก 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านคุณค่าวิชา
- (2) ด้านเนื้อหาวิชา
- (3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน
- (4) ด้านการวัดและประเมินผล

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.5.1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการตอบแบบสอบถามของประชากรเท่านั้น

1.5.2 ข้อมูลที่ได้มา ถือว่าผู้ตอบคำถามทุกคนได้ตอบตามเจตคติและความรู้สึกที่มีอยู่จริง

1.5.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลของการวิจัยได้มาจากการวิเคราะห์ตัวเลขทางสถิติที่มองในภาพรวมของประชากรที่ทำการศึกษา

1.5.4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เนื่องจากทั้งสองสถาบันจัดรายวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตกไว้ในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 2

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยเรื่องของทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นการศึกษาเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ การนับจังหวะ ความหมายของตัวโน้ต ตัวหยุด การอ่านโน้ตและการร้องโน้ต ความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงและขั้นคู่ คำศัพท์ทางดนตรีและอื่น ๆ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านคุณค่าวิชา หมายถึง เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญต่อรายวิชา การมองเห็นคุณประโยชน์ที่ได้จากการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และการนำความรู้ไปใช้ได้จริง

ด้านเนื้อหาวิชา หมายถึง เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เกี่ยวกับความน่าสนใจ ความยากง่าย การเรียงลำดับ และจำนวนของเนื้อหา

ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมรูปแบบการเรียนการสอน หรือกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้ในกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งพฤติกรรมในการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิธีการ ความยากง่าย ความเหมาะสม และเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการตรวจสอบความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนมาทั้งหมด

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาเอกดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทย และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ประกอบด้วย

1. สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

6. โปรแกรมวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

7. แผนกวิชาดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

8. สาขาวิชาเอกดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ หมายถึง หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยที่มุ่งเน้นผลิตศิลปินทางด้านดนตรีไทย มีสถาบันที่เปิดสอน ได้แก่

1. สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. แผนกวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. โปรแกรมวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

5. แผนกวิชาดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

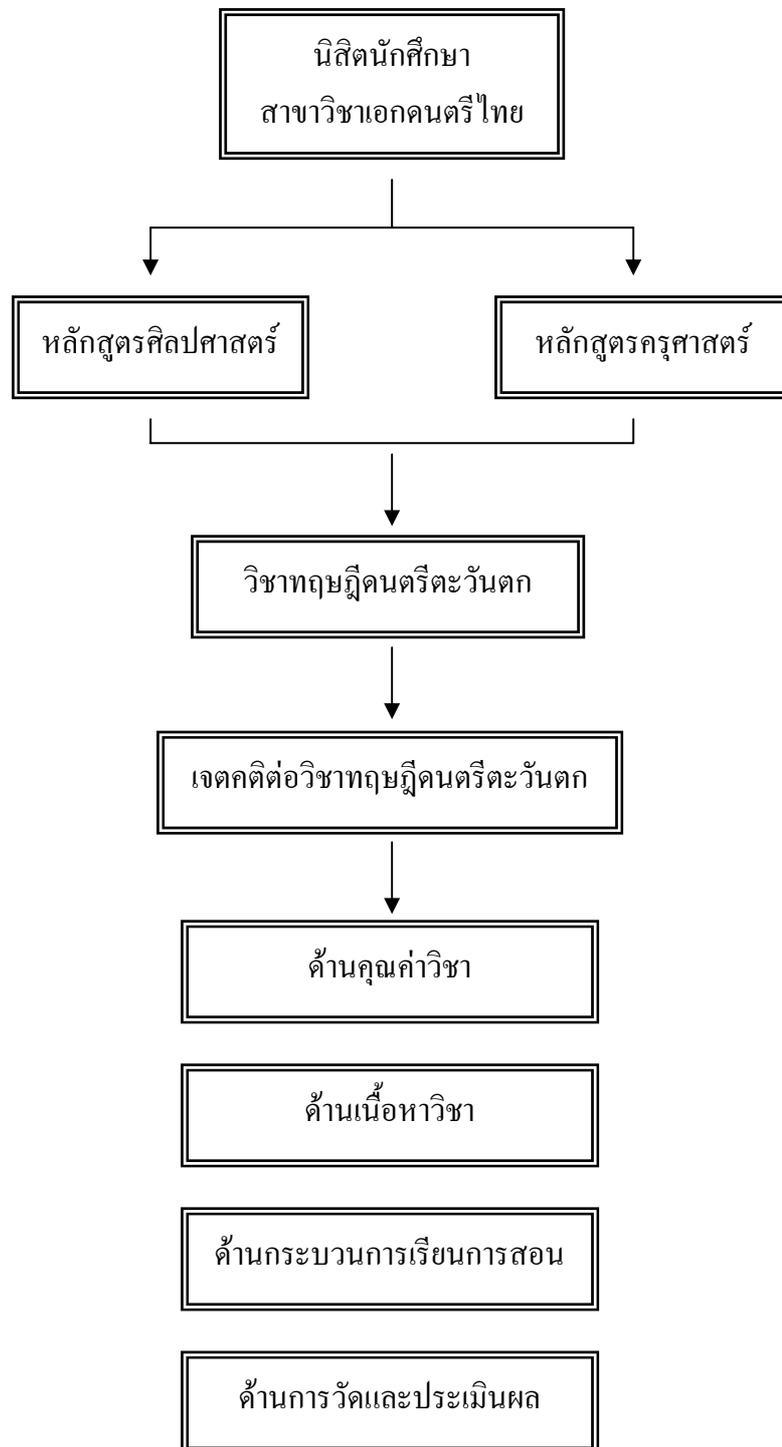
หลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ หมายถึง หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยที่มีจุดประสงค์เพื่อผลิตครูสอนวิชาดนตรีไทย มีสถาบันที่เปิดสอน ได้แก่

1. สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. สาขาวิชาเอกดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 เจตคติ
- 2.2 องค์ประกอบของการเรียนการสอน
- 2.3 โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี
- 2.4 วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เจตคติ

ในการจัดการเรียนการสอน เจตคติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับความสนใจในวงการศึกษานี้ เพราะหากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนหรือต่อวิชาที่เรียนแล้ว ผู้เรียนมักจะเรียนวิชานั้นได้ดีเป็นส่วนใหญ่ ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้สอน หรือต่อวิชาใดแล้ว ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนวิชานั้น ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูและผู้เกี่ยวข้องที่จะสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างความสำเร็จขั้นแรกในการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติ (Attitude) มาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่า ความเหมาะสม (Fitness) หรือ การปรับตัว (Adaptedness) (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531: 1) คำว่า Attitude นี้เดิมใช้ในภาษาไทยว่า “ทัศนคติ” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “เจตคติ” แต่ปัจจุบันใช้ว่า “เจตคติ” (กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2530:182)

แอลพอร์ต (Allport, 1935 อ้างถึงใน ล้วน และอังคณา สายยศ, 2542: 53) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า สภาวะความพร้อมของจิต ซึ่งเกิดขึ้นโดยประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้เป็นแรงพยายามที่จะกำหนดทิศทางหรือปฏิกิริยาต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เธอร์สโตน (Thurstone, 1967 อ้างถึงใน วาสนา ร่มโพธิ์, 2545: 16) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง

สุโท เจริญสุข (2515: 55) ให้ความหมายว่า เจตคติ คือความรู้สึกของคนเราที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มุ่งเฉพาะในด้านความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

เพราะพรรณ เปลียนภู (2540: 87) กล่าวว่า เจตคติคือระดับสภาพ หรือสภาวะของจิตใจ และของสมองในลักษณะความพร้อมที่จะกำหนดแนวทางของการตอบสนองของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

แสงเดือน ทวีสิน (2539: 81) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สภาพการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึกบุคคลนั้นจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544: 367) กล่าวว่า เจตคติ เป็นอชฌาศัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็น ได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง

จากคำจำกัดความของเจตคติดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ หรือสภาพการณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นไปในทำนองที่ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และมีผลทำให้บุคคลมีท่าทีที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึกดังกล่าว

เจตคติที่บุคคลแสดงออกนั้นจึงมีทั้ง 2 ด้าน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 64) ได้แก่

เจตคติทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่ดี เป็นไปในทางบวก คือ การยอมรับโดยสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในทางชอบ พอใจ ถูกใจ และเห็นว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์

เจตคติทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่ไม่ดี เป็นไปในทางลบ คือ การไม่ยอมรับโดยสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในทางไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่ถูกใจ ไม่มีประโยชน์ ไม่เห็นด้วย

2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

เจตคติเป็นระบบที่มีลักษณะมั่นคงอันหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ (ศักดิ์ สุทรเสณีย์, 2531: 4-5) คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดขึ้น ถ้า

เรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี เราก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นในทางที่ดี และถ้ารู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางไม่ดี เราก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลยเจตคติก็จะไม่เกิดขึ้น หรือไม่มีสิ่งใดในโลก เราก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใด ๆ เลย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component or Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้นั้น เมื่อเราเกิดการรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทางดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดี เราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบในด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในทางทำลายขัดขวาง ต่อผู้ เป็นต้น

เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด จะต้องประกอบด้วยสามองค์ประกอบนี้เสมอ แต่จะมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไป โดยปกติ บุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่ แต่ก็ไม่เสมอไปทุกกรณี ในบางครั้งเราอาจมีเจตคติอย่างหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้แสดงพฤติกรรมตามเจตคติที่มีอยู่ เช่น เจตคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนบ้านบางคนจนอยากจะแกล้ง แต่ก็ทำไม่ได้เป็นสิ่งที่จะถูกตำหนิได้ ดังนั้นการที่เราจะทราบถึงความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ หรือเจตคติของบุคคล จึงไม่ใช่แน่นอนและอาจไม่ถูกต้องเสมอไป (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534: 211)

2.1.3 ลักษณะของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534: 211-213) กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของเจตคติ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัว บุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็จะมีเจตคติที่แตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น

2. เจตคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย เป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติดีมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือประเมินว่า ชอบ พอใจ เห็นด้วยก็คือเป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวกและถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติในทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึก

ในทางไม่ดี เช่นเจตคติในทางลบต่อการคดโกง ต่อการเล่นการพนัน การมีเจตคติในทางบวกก็ไม่ได้หมายถึงเจตคติที่ดีและพึงปรารถนา เช่น เจตคติทางบวกต่อการโกหก การสูบบุหรี่ เป็นต้น

4. เจตคติมีความเข้ม คือมีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก เช่นถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใดทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน เป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออกเนื่องจากการถูกกระตุ้นและการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่นบุคคลแสดงการไม่ชอบด้วยการดูค่าคนอื่น นอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะเป็นเพราะการถูกทำทนายก่อน

7. เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้นบุคคลนั้นปรับปรุงให้เหมาะกับปทัสถานของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

2.1.4 การเกิดและการเปลี่ยนเจตคติ

โดยพื้นฐาน เจตคติเกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด มีกระบวนการซับซ้อนมาก Allport (อ้างถึงใน สักดิ์ สุนทรเสณี, 2531: 4) เสนอความคิดเห็นว่าเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวคิดต่าง ๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีกระสวน (Pattern) เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนคนนั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ-แม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายคลึงตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่นเจตคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนได้ การเปลี่ยนเจตคติเปลี่ยนแปลงได้เป็น 2 แบบ คือ

1. ชนิดเปลี่ยนให้รุนแรงขึ้น แต่เปลี่ยนไปในทิศทางที่ไม่ขัดแย้งกัน เปลี่ยนไปในทิศทางที่คล้อยตามกัน เช่น ชอบน้อยให้ชอบมากเกลียดน้อยให้เกลียดมาก เป็นต้น

2. ชนิดที่เปลี่ยนไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับความคิดเดิม ซึ่งมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 การเปลี่ยนให้ลดสภาพที่มีอยู่เดิม หรือเปลี่ยนโดยลดความรุนแรงลง เช่น ชอบมากให้อยู่ในสภาพชอบน้อยเกลียดมากเป็นไม่ชอบ

2.2 การเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้ามกับเจตคติเดิม เช่น เปลี่ยนจากเจตคติที่ไม่ดีให้ดี จากดีให้ไม่ชอบ เป็นต้น

เพราะพรหม เปลี่ยนภู (2540: 92-95) ได้แนะนำวิธีเปลี่ยนแปลงเจตคติตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ไว้ดังนี้ คือ

1. การให้ข้อมูลโต้แย้งที่มีเหตุผล ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือ โดยการให้ข้อมูลเนื้อหา (Information) เช่น ให้อ่านหนังสือ ให้ความรู้ การศึกษา หรือการชี้แจง เป็นต้น อีกประเภทหนึ่ง คือ โดยการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) คือการชักชวนให้คนที่มีความคิดอยู่แล้ว เชื่อตามคำบอกเล่า

2. เปลี่ยนโดยใช้อิทธิพลของสมาชิกในกลุ่ม โดยให้สมาชิกมีส่วนช่วยกันเปลี่ยนเจตคติ เช่น กำหนดให้ทำตามกฎข้อบังคับของกลุ่ม หากใครทำตามก็จะแสดงการยอมรับ ให้ความปลอดภัย ให้การยกย่อง

3. เปลี่ยนโดยบังคับให้เปลี่ยน มีอยู่ 2 อย่าง คือ

3.1 โดยให้มีส่วนใกล้ชิดกับสิ่งนั้น การใกล้ชิดเห็นความดี ได้รับความเป็นมิตรอบอุ่น ปลอดภัย อาจจะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

3.2 ให้แสดงบทบาท (Role Playing) โดยให้แสดงท่าทีตรงกันข้ามกับเจตคติที่มีอยู่เดิม เช่น เกลียดใครก็ให้แสดงท่าทีว่ารัก การแสดงเจตคติในท่าทีตรงกันข้ามจะช่วยให้เปลี่ยนแปลงได้

4. ใช้อิทธิพลของสื่อ (Communicant) ที่น่าเชื่อถือในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

5. เปลี่ยนบุคลิกภาพ การเปลี่ยนบุคลิกภาพเปลี่ยนได้ยาก แต่ถ้าเปลี่ยนบุคลิกภาพได้ก็จะเปลี่ยนเจตคติของบุคคลได้ เช่น เปลี่ยนจากคนวางอำนาจ กดขี่ ข่มเหง มองโลกในแง่ร้ายให้เป็นคนยอมรับผู้อื่น เห็นคุณค่าของคนอื่น มองโลกในแง่ดี ก็จะช่วยเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดในด้านอื่นได้

แสวงเดือน ทวีสิน (2539: 85-86) กล่าวว่า หลักที่สามารถเปลี่ยนใช้ได้ในการเปลี่ยนเจตคติของบุคคล มีดังนี้

1. สร้างตัวเลียนแบบ (Identification Figure) ที่เหมาะสมให้กับผู้ที่เราต้องการจะเปลี่ยนเจตคติ ลักษณะที่สำคัญของตัวเลียนแบบ เช่น ต้องเป็นคนที่สามารถฟังพวาอาศัยได้ ต้องเป็นบุคคลที่สำคัญในชีวิตของผู้นั้นต้องเป็นบุคคลที่ผู้นั้นยกย่องเชื่อถือ ต้องเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีบารมี

พอที่จะทำให้ผู้นั้นเชื่อถือได้ ต้องเป็นบุคคลที่มีความอบอุ่น มีลักษณะเป็นกันเอง และมีความเข้าใจกัน เป็นต้น

2. ใช้วิธีการพูด หรือการสื่อสาร (Communication) เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ นักจิตวิทยาได้อธิบายว่าการพูดเพื่อเปลี่ยนเจตคตินั้นมีได้ 2 วิธี คือ

2.1 การพูดโดยอ้างเหตุผล (Logical Argument) การพูดชักจูงวิธีนี้จะต้องเป็นการพูดโดยเสนอข้อเท็จจริงทั้งในส่วนที่ดี และไม่ดี เพื่อให้ผู้นั้นใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

2.2 การพูดเร้าอารมณ์ (Emotional Appeal) การพูดในลักษณะนี้มักจะพูดโดยเน้นเพียงด้านเดียว และพยายามเสนอเหตุผลเพียงด้านเดียว การพูดในลักษณะนี้จะทำให้คนคล้อยตามได้ง่าย แต่อาจเกิดผลเสียถ้าผู้นั้นไม่รู้เหตุผลอีกด้านหนึ่งในภายหลัง

3. ใช้วิธีจัดสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในแนวทางที่ต้องการ เช่น การให้เข้าไปมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรม การเล่นบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นต้น

2.1.5 ประโยชน์ของการศึกษาเจตคติ

เจตคติเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น บางคนชอบประชาธิปไตยแต่บางคนชอบสังคมนิยม บางคนชอบบุญหรือแต่บางคนเกลียดบุญหรือ บางคนชอบสงครามแต่บางคนเกลียดสงคราม เป็นต้น เจตคติจึงเป็นหัวข้อที่ศึกษามากที่สุดในช่วงระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา (Sears, 1985 อ้างถึงใน ล้วน และอังคณา สายยศ, 2543: 54-55) เพื่อจะได้รู้ความรู้สึกของคน ส่วนดีจะได้ส่งเสริม ส่วนเสียจะได้แก้ไขไว้ก่อนทันท่วงที ประโยชน์ของการศึกษาเจตคติจึงมีมาก อาจกล่าวสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกยาว ๆ กลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มาก
2. เจตคติใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งอื่นหรือมีต่อเป้าเจตคติของคนคนนั้นได้ นั่นคือการรู้เจตคติของคนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาจะแสดงออกได้
3. เจตคติสามารถมองสังคมได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงเส้นคงวา พฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกจากเจตคติ จึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้ด้วย
4. เจตคติมีความดีงามในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตติครอบ ๆ ตัวเราเอง สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคนคนนั้น มีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตเขา
5. จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคม จึงต้องศึกษาสัญชาตญาณและปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติตามที่คนต้องการ

6. ในสาขาสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่าเจตคติเป็นศูนย์กลางความคิดและเป็นฐานของพฤติกรรมสังคม การจะปรับระบบกลไกของสังคมจึงควรเปลี่ยนแปลงเจตคติของแต่ละบุคคล

ดังนั้นการรู้เจตคติของคนจึงใช้เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออก เป็นการรู้ไว้ก่อนเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขให้ได้คนในสังคมที่มีเจตคติดีงามตามสังคมต้องการ ในวงการศึกษายังมีความจำเป็นอย่างมาก ทางโรงเรียนควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษาหรือนิสิตที่มีต่อวิชาที่เรียนหรือต่อครูอาจารย์ผู้สอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้เด็กมีเจตคติดีขึ้น การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาจะทำให้การเรียนวิชานั้นดีขึ้นด้วย

2.1.6 ความสำคัญของเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนและการส่งเสริมเจตคติ

ในการเรียนการสอน เจตคติมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะถ้าผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน หรือต่อวิชาเรียนแล้ว ก็จะเรียนวิชานั้นได้ดีเป็นส่วนมากในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนมีเจตคติไม่ดีต่อครูผู้สอน หรือต่อวิชาใดแล้ว ก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนวิชานั้น ครูผู้สอนจึงควรสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียนและตัวเองให้มาก การที่ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อวิชาใดย่อมขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าของวิชานั้น ๆ เรียนสนุก เข้าใจดี ครูจึงควรทำบทเรียนให้น่าสนใจ น่าสนใน เข้าใจง่าย สร้างมโนคติ (Concept) โดยอาศัยอุปกรณ์ กิจกรรมต่าง ๆ และวิธีสอนที่ดี

อากรณ ใจเที่ยง (2540: 64-65) ได้สรุปวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน โดยวิธีการอธิบาย หรือจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง จนเกิดการยอมรับเจตคตินั้น
2. ชักจูงให้เกิดการยอมรับโดยการให้คำแนะนำ บอกเล่า หรือให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้เรียนเคยรู้มา อาจให้ชมภาพยนตร์ หรือฟังปาฐกถา เมื่อผู้เรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญก็จะยอมรับเจตคตินั้น
3. จัดกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดการยอมรับ เช่น การให้ชมภาพยนตร์ ดูละคร หรือรูปภาพ ผู้เรียนจะเปลี่ยนเจตคติได้ เช่น ไม่ต้องการให้ผู้เรียนรับประทานลูกกวาด ก็ให้ชมภาพยนตร์หรือรูปภาพที่เกี่ยวกับโทษของลูกกวาด ผู้เรียนไม่ยอมฟันผุฟันเสียก็เปลี่ยนเจตคติได้
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้พบได้สัมผัสด้วยตนเองยอมเปลี่ยนเจตคติ หรือยอมรับเจตคติใหม่ได้ เช่น การจัดเข้าค่าย ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ตรงหลายด้าน มีผลต่อเจตคติที่มีอยู่
5. สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เรียน เช่น นักเรียนที่เข้าโรงเรียน เมื่อพบกับครูที่ใจดี โรงเรียนที่สะอาดสวยงาม ย่อมมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

6. การอ่านหนังสือจะช่วยเปลี่ยนเจตคติได้บ้าง เพราะผู้อ่านมักจะนำตนเองเข้าไปสวมบทบาทในเรื่อง ทำให้คล้อยตามแนวคิดต่าง ๆ ถ้าผู้สอนจัดหนังสือที่ดีให้อ่าน ผู้เรียนย่อมได้เจตคติที่ต้องการ

7. จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่ เช่น ให้เข้าชมรมสร้างสรรค์สิ่งที่ดี ผู้เรียนก็จะยอมรับหรือเปลี่ยนเจตคติดังที่ต้องการได้

สจด์ อูทรานันท์ (2529: 123) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนให้เกิดเจตคติ ดังนี้

1. พยายามยกตัวอย่างที่โน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนมีความเห็นคล้อยตาม เช่น นักวิทยาศาสตร์ได้พบว่า..... หรือแพทย์ได้ยืนยันว่า..... ฯลฯ เป็นต้น

2. พยายามให้ความเป็นกันเอง ความอบอุ่น และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ อย่างรื่นรมย์

3. พยายามให้ความรู้แก่ผู้เรียนจากแหล่งต่าง ๆ และจากวิทยากรหลาย ๆ คน

4. พยายามใช้กระบวนการกลุ่มให้มาก เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย การแลกเปลี่ยนข้อมูล การตัดสินใจโดยกลุ่ม เป็นต้น

5. พยายามให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือปฏิบัติจริงตามความเหมาะสม

6. พยายามกระตุ้นและส่งเสริมการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ดีงาม

2.1.7 การวัดเจตคติ

เนื่องจากเทคนิควิธีที่นำมาใช้ในการศึกษาหรือวัดเจตคตินั้นมีเป็นจำนวนมาก เช่น การสัมภาษณ์ การสำรวจ การใช้แบบสอบถาม การใช้มาตรวัดเจตคติ การสังเกต เป็นต้น ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเพียงเทคนิควิธีวัดที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายซึ่งลัดดา กิติวิภาต (2525 อ้างถึงใน สุบิน บุรุษราช, มปป: 13) ได้รวบรวมตัวอย่างเทคนิควิธีวัดแบบต่าง ๆ ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ดังนี้

1. มาตรวัดเจตคติของเทอร์สโตน (Thurstone, 1929)

มาตรวัดเจตคติของเทอร์สโตน มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มาตรอันตรภาคเท่ากันตามปรากฏ (Equal-Appearing Interval Scale)”

วิธีสร้าง

1.1 รวบรวมข้อความที่แสดงเจตคติเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการวัดเจตคติมากที่สุด สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการเลือกข้อความก็คือ

1.1.1 เป็นข้อความที่แสดงความคิดเห็น ไม่ใช่ข้อเท็จจริง

1.1.2 เป็นข้อความกะทัดรัด ใช้ภาษาเข้าใจง่าย

1.1.3 เป็นข้อความที่ชัดเจน มีความคิดเดียวและตรงเป้าหมายกับเรื่องที่ต้องการจะวัด ไม่เป็น 2 นัย

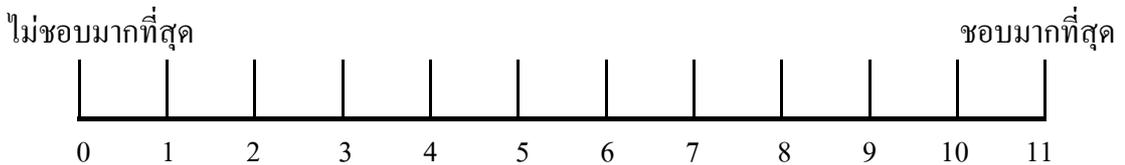
1.1.4 เป็นข้อความที่เป็นประโยคธรรมดาหรือกรรตุวาจา (Active Voice) ไม่ใช่กรรมาวาจา (Passive Voice)

1.1.5 ข้อความที่รวบรวมมาจะต้องครอบคลุมเรื่องราวที่ต้องการจะวัด

1.2 จัดเวลาข้อความให้มีจำนวนมากกว่า 100 ขึ้นไป

1.3 พิมพ์ข้อความลงในบัตรข้อละ 1 บัตร หรือพิมพ์ลงในกระดาษแผ่นเดียวกันก็ได้

1.4 ให้ผู้ตัดสินประมาณ 200-300 คน (ผู้ตัดสินเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษ) ลงความเห็นตัดสินเลือกข้อความแต่ละบัตร หรือเลือกขีดตอบในกระดาษ โดยให้คะแนนข้อความตั้งแต่ 1-11 คะแนน หรือให้ระดับความเห็นที่มีต่อข้อความเหล่านั้น 11 ระดับ จากชอบมากที่สุดถึงชอบน้อยที่สุด ถ้าชอบมากที่สุดให้ 11 คะแนน ถ้าไม่ชอบเลยให้ 1 คะแนน

1.5 นำคะแนนจากผู้ตัดสินมาหาค่าประจำข้อ (Scale Value) ของแต่ละข้อความ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.6 คัดเลือกข้อความขั้นสุดท้าย โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1.6.1 ให้มีค่าประจำข้อครบทั้ง 11 ระดับ คือ มีตั้งแต่ 1 ถึง 11

1.6.2 แต่ละข้อควรให้มีความเบี่ยงเบนเป็นควอดรัดเล็กน้อย ๆ กล่าวคือ ค่า Q ไม่ควรเกิน 1.67

1.6.3 อาจตรวจสอบค่าประจำข้อโดยวิธีให้กลุ่มอื่นพิจารณาตัดสินเหมือนกลุ่มแรก แล้วดูว่าค่าประจำข้อเปลี่ยนไปหรือไม่ ถ้าไม่เปลี่ยนไปมากก็แสดงว่าใช้ได้

1.6.4 ถ้าหากมีข้อความที่มีค่าประจำข้อเท่ากัน ก็คัดเลือกเอาข้อที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำกว่า

1.6.5 ข้อความที่คัดเลือกมานี้จะมากกว่า 11 ข้อก็ได้ เพียงแต่ให้ข้อความต่าง ๆ มีค่าประจำข้อที่ห่างกันเป็นช่วง ๆ ช่วงละเท่า ๆ กัน จากต่ำที่สุดถึงสูงที่สุด (เช่น เลือกมากประมาณ 20-30 ข้อความ โดยเลือกข้อความที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำ ๆ)

1.7 การนำไปใช้ นำข้อความที่เลือกแล้วมาเรียงอย่างสุ่ม ให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพียงว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความใดเท่านั้น ไม่ต้องระบุระดับความเห็น

1.8 นำเอาค่าประจำข้อที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมารวมกันทั้งหมด แล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างนั้น ๆ

2. มาตรวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert Scale, 1932)

มาตรวัดเจตคติของลิเคอร์ท มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating)” เป็นมาตรวัดเจตคติอีกชนิดหนึ่งที่มีผู้นิยมใช้มาก เพราะมีวิธีการสร้างง่ายกว่าของเซอร์สโตน เนื่องจาก

1. ไม่ต้องหาผู้เชี่ยวชาญมาตัดสินเพื่อหาค่าประจำข้อ
2. ไม่ต้องคำนวณหาค่าประจำข้อ
3. มีความเชื่อถือได้สูงมาก ใช้เพียงไม่กี่ข้อก็จะหาค่าความเชื่อถือได้สูงพอ ๆ กับเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้จำนวนข้อมาก

4. ผลที่ได้จากการใช้วิธีนี้ทัดเทียมกับผลที่ได้จากวิธีของเซอร์สโตน

กล่าวได้ว่าวิธีการของลิเคอร์ทเป็นวิธีการรวดเร็วกว่า เชื่อถือได้มากกว่า (หรือเท่ากัน) และมีความเที่ยงตรงกว่า (หรือเท่ากัน) สามารถใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานได้กับคนหลายกลุ่ม

ในเรื่องประสิทธิภาพของมาตรการวัดแบบลิเคอร์ทนี้ โรเบิร์ต (Roberts, 1999) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า ในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างวิธีของลิเคอร์ทและวิธีของเซอร์สโตนโดยส่วนใหญ่ นักวิจัยมักจะใช้มาตรฐานหรือเกณฑ์เกี่ยวกับการวัดเป็นเครื่องตัดสิน เช่น ความเที่ยง (Reliability) และประสิทธิภาพของการสร้างมาตรวัด (Efficiency of Scale Construction) จากการศึกษาพบว่า คะแนนที่ได้จากมาตรวัดเจตคติแบบลิเคอร์ทจะมีความเที่ยงสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการของเซอร์สโตน นอกจากนี้ วิธีวัดของลิเคอร์ทยังง่ายต่อการสร้างมากกว่าวิธีของเซอร์สโตนอีกด้วย เพราะวิธีของลิเคอร์ทไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการให้ค่าคะแนนประจำข้อ (Scale Values)

วิธีสร้าง

- 2.1 นิยามตัวแปรให้ชัดเจนว่าจะวัดเจตคติเกี่ยวกับอะไร
- 2.2 รวบรวมข้อความ หลักในการพิจารณาข้อความต่าง ๆ เหมือนของเซอร์สโตน
- 2.3 ลำดับข้อความที่รวบรวมมาไปให้คนกลุ่มหนึ่งประเมินค่าว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มากน้อยแค่ไหน และมีการให้คะแนนหรือกำหนดน้ำหนักความเห็น ดังนี้

ระดับความเห็น	คำถามที่แสดง	คำถามที่แสดง
	เจตคติทางบวก	เจตคติทางลบ
	คะแนน	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
เฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

สำหรับคำถามที่แสดงเจตคติทางบวก ถ้ารวมคะแนนทั้งหมดของผู้ตอบ ถ้าได้คะแนนมาก แสดงว่าผู้ตอบมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นมาก ในทางตรงข้าม ถ้าได้คะแนนน้อยแสดงว่าผู้ตอบมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นมาก

ส่วนคำถามที่แสดงเจตคติทางลบ ถ้ารวมคะแนนทั้งหมดของผู้ตอบได้คะแนนมาก แสดงว่าผู้ตอบมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นมาก ในทางตรงข้าม ถ้าได้คะแนนน้อยแสดงว่าผู้ตอบมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นมาก

2.4 การเลือกข้อความ เนื่องจากมาตราของลิเคอร์ท์มีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ ข้อความต่าง ๆ ต่างก็ใช้วัดเจตคติมีต่อเป้าหมายของเจตคติ (Attitude Object) อย่างเดียวกัน ดังนั้น การเลือกข้อความหรือข้อความที่ใช้วัดเจตคติในสิ่งเดียวกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

วิธีเลือกข้อความ นำข้อความที่ได้ทดลองใช้กับผู้ตอบ (ในข้อ 2.3) มาวิเคราะห์รายชื่อ เพื่อประเมินคุณภาพของแต่ละข้อซึ่งอาจทำได้ 2 วิธี คือ

2.4.1 หาค่า t -test ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนรวมสูงกับกลุ่มได้คะแนนรวมต่ำ โดยทดสอบทีละข้อไปจนหมด ข้อใดที่ให้ค่า t เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 ถือว่าข้อนั้นอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ คือ ลักษณะที่สามารถจำแนกกลุ่มความเห็นได้พอสมควร

2.4.2 หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกข้อ เป็นการวิเคราะห์โดยถือเกณฑ์คงที่ภายในแบบสอบถาม (Criterion of Internal Consistency) ถ้าได้ค่าสหสัมพันธ์สูง แสดงว่าใช้ได้

อย่างไรก็ดี การวิเคราะห์หาค่า t และสหสัมพันธ์นี้ ได้มีการตรวจสอบดูแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกันสูงมาก ในทางปฏิบัติจึงอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้

นอกจากวิธีการวัดเจตคติของเธอร์สตัน และลิเคอร์ท์แล้ว ยังมีวิธีการวัดเจตคติแบบอื่น ๆ อีก ได้แก่ การสร้างแบบวัดเจตคติของออสกู๊ด (Osgood's Semantic Differential Scale) การสร้าง

แบบวัดเจตคติวิธีเปรียบเทียบคู่ของเฟคเนอร์ (Fechner's Method of Paired Comparison) การสร้างแบบวัดเจตคติโดยใช้ระเบียบวิธีคิวของสติเฟนสัน (Stephenson's Q-technique) การสร้างแบบวัดระยะทางสังคมโบการ์ดัส (Bogardus's Social Distance Scale) และการสร้างแบบวัดสะสมของกัทแมน (Guttman's Cumulative Scale)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือวัดเจตคติตามแบบของลิเคอร์ต (Likert Scale) ซึ่งมีผู้นิยมใช้มาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สร้างง่าย สะดวก แต่มีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง สามารถใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานได้

2.2 องค์ประกอบของการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จไปด้วยดีหรือไม่ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ อารมณ์ ใจเที่ยง (2540: 6) ได้สรุปองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอไว้ (สุพิน บุญชูวงศ์, 2532: 4-5; ลำพอง บุญช่วย, 2530: 1; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2526: 106) เป็นองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านองค์ประกอบรวม หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดด้านโครงสร้างที่มาประกอบกันเป็นการเรียนการสอน ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร หรือสิ่งที่จะสอน
2. ด้านองค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดซึ่งทำให้การเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอในรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ครู หรือผู้สอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า "ครู" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของทั้งของรัฐและเอกชน

ครู หรือผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขาดไม่ได้ในการสอน ฉะนั้น บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพของตนรวมทั้งรู้จักเลือกปรับปรุงเทคนิคและวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยไม่ใช้วิธีสอนแบบเดียว ควรมีการคิดแปลงและเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละเรื่องเพื่อประสพผลสำเร็จในการเรียนรู้ (สุพิน บุญชูวงศ์, 2538: 3)

คุณลักษณะของครูผู้สอนที่สำคัญ ประกอบด้วย 2 คุณลักษณะ (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546: 9-12) ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1 การมีบุคลิกภาพที่ดี
 - 1.2 มีค่านิยมและอุดมการณ์ที่พึงประสงค์ของสังคม
 - 1.3 มีความประพฤติที่ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้
2. คุณลักษณะทางวิชาชีพ ได้แก่
 - 2.1 มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ
 - 2.2 มีความสามารถในการสอน
 - 2.3 รู้จักอบรมสั่งสอนศิษย์ธรรมจรรยาให้แก่ศิษย์ตามโอกาส
 - 2.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นกันเอง
 - 2.5 มีงานนอกเวลาและงานอดิเรกที่สร้างสรรค์ และเป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดใน

อาชีพครู

2.6 มีคุณธรรมและจรรยาครู

จากงานวิจัยที่ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโดยทั่วไปนั้นพบว่า ครูที่ดีต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาที่สอน มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีความรู้ด้านวิธีสอน มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน มีความเป็นกันเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ ยุติธรรม รักและศรัทธาต่ออาชีพครู เป็นต้น โดยภาพรวมจะเห็นว่า ครูต้องมีคุณลักษณะใน 3 ด้าน (อรจริย์ ฌ ตะกั่วทุ่ง และคณะ, 2541: 90-101) คือ ด้านส่วนตน ด้านวิชาชีพ และด้านคุณธรรมและจรรยาครู

1. คุณลักษณะด้านส่วนตนนั้นประกอบไปด้วย บุคลิกภาพซึ่งเป็นส่วนสำคัญอันดับแรกในการที่จะสร้างการยอมรับนับถือและมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน
2. คุณลักษณะด้านวิชาชีพ เป็นลักษณะที่ครูต้องมีเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ และเจตคติอันเกี่ยวข้องกับการสอนของตน
3. คุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจรรยาครู เพื่อจะได้สามารถถ่ายทอดและสร้างเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะนั้น ๆ

2.2.2 ผู้เรียน

ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน เนื่องจากความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ทำหน้าที่แนะแนวและจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ารู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยตนเองมากกว่าที่จะฟังคำบรรยาย

จากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว นั่นคือผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้มากที่สุด

อากรณ ใจเที่ยง (2540: 16) กล่าวว่า ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่

1. วุฒิภาวะ คือ การเจริญเติบโตเต็มที่สูงสุดในระยะใดระยะหนึ่งที่พร้อมจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เหมาะสมกับวัย

2. ความพร้อม คือสภาพของคนที่มีวุฒิภาวะ รวมทั้งความสนใจและประสบการณ์เดิมที่จะทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี

3. ประสบการณ์เดิม ผู้ที่มีประสบการณ์มากก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากและเร็วกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

4. อายุ นักจิตวิทยาพบว่า ยิ่งอายุมากขึ้นความสามารถในการเรียนรู้ยิ่งจะลดลง นั่นคือความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสูงสุดเมื่ออายุ 20 ถึง 35 ปี หลังอายุ 35 ปีไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้จะลดลงเรื่อย ๆ

5. แรงจูงใจ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ดี บางคนอาจจะเรียนรู้ได้ดี แต่ไม่เต็มที่ตามความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดแรงจูงใจ ดังนั้น การเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียน

6. ระดับสติปัญญา ผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูง จะมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ

7. อารมณ์ ผู้ที่มีอารมณ์ปกติจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง หรือมีความกระวนกระวายใจ วิตกกังวล

8. สภาพร่างกาย ผู้ที่มีสภาพร่างกายปกติจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ถ้ายังมีความบกพร่องมากเท่าใด ความสามารถในการเรียนรู้ก็จะม่น้อยลงเท่านั้น

สังัด อุทรานันท์ (2529: 42) กล่าวว่า ในระบบการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับ ความสนใจจากครูผู้สอนตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดการเรียนการสอน กล่าวคือ จะต้องรู้พื้นฐานของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนก็ต้องคำนึงว่าต้องการจะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด การคัดเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการสอนก็ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และในขั้นสุดท้ายผู้สอนจะต้องประเมินดูว่าผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

การรู้จักผู้เรียนจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนดังนี้ คือ

1. ช่วยในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอนให้มีความเหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

2. ช่วยให้การกำหนดเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอเป็นไปอย่างเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

3. ช่วยในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนหรือมอบหมายงานให้พอเหมาะกับความรู้ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

4. ช่วยให้ผู้สอนรู้วาระระหว่างการเรียนการสอนควรจะได้ช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มใดหรือคนใดเป็นพิเศษเพื่อจะทำให้สามารถเรียนรู้ได้ทันผู้อื่น

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. ความสามารถทางสติปัญญา เป็นความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนและมีผลต่อการเรียนโดยตรง กล่าวคือ ผู้ที่มีความสามารถในวิชาใดย่อมจะสามารถเรียนรู้ได้ดีในวิชานั้น ๆ

2. อัตราการเรียน หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจสิ่งที่ครูสอนได้มากน้อยและรวดเร็วเพียงใด

3. ประสบการณ์เดิม เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วขึ้น หากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานดีก็จะสามารถเข้าใจอย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้ง เนื่องจากเห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

4. ลักษณะการเรียน เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ ความเอาใจใส่ ความมานะอดทน และความขยันขันแข็งในการเรียน หรืออาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นความพยายามในการเรียนก็ได้

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541: 46) กล่าวว่า ผู้เรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาอยู่ในวัยที่ก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ หรือเรียกว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญของชีวิตช่วงหนึ่ง เพราะเป็นระยะเวลาในการวางรากฐานของชีวิตในช่วงต่อไปซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่เต็มตัว การศึกษาดนตรีในระดับนี้ซึ่งเป็นวิชาเอก ผู้เรียนจำเป็นต้องการได้รับผู้ชี้นำที่ดี ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ นอกจากนั้นผู้เรียนในวัยนี้ยังสามารถเข้าใจแนวคิดทางดนตรีได้อย่างลึกซึ้งในด้านทักษะ การเรียนในระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของผู้เรียนเป็นอย่างมากไม่ว่าด้านเทคนิค ความเข้าใจในเพลง ซึ่งผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในโครงสร้าง องค์ประกอบที่สำคัญของบทเพลง หรือเทคนิคที่จำเป็น ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งสำหรับผู้เรียนดนตรีในวัยนี้คือมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งในบางที่ทำให้ไม่ยอมรับ หรือปฏิเสธความคิดเห็นหรือคำแนะนำของผู้สอน ผู้สอนจึงควรเข้าใจในลักษณะเช่นนี้ของผู้เรียน วางตัวเป็นกลาง และสั่งสอนไปตามแนวทางที่ควรจะเป็น โดยหวังว่าในวันข้างหน้าผู้เรียนจะเข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนได้สอนไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้เรียนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอน เพราะเป้าหมายสูงสุดของการเรียนการสอนคือความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน ดังนั้น การรู้จัก

ธรรมชาติเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้สอนสามารถที่จะวางแผนกำหนดทิศทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมได้

2.2.3 หลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ บรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ชำรง บัวศรี (2542: 7) ได้นิยามความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมยการจัดการเนื้อหากิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละ โปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมยที่ได้กำหนดไว้

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (สุมิตร คุณากร, 2523: 9; ชำรง บัวศรี, 2542: 9) ได้แก่

1. จุดมุ่งหมยของหลักสูตร หมายถึง ผลรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. เนื้อหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
3. การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หรือการเรียนการสอน
4. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข, มปป.: มปน.) คือ

1. มีความคล่องตัว สามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นให้เหมาะกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้
2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมยตามที่กำหนดไว้
3. หลักสูตรควรได้รับการจัดทำ หรือพัฒนาจากคณะบุคลากรหลายฝ่าย
4. หลักสูตรจะต้องจัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมยของการศึกษาแห่งชาติ
5. หลักสูตรควรมีกิจกรรมกระบวนการ และเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน
6. หลักสูตรควรบอกแนวทางด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน
7. หลักสูตรควรมีลักษณะสนองความต้องการ ความสนใจทั้งของนักเรียนและสังคม
8. หลักสูตรควรส่งเสริมความงอกงามในตัวผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

9. หลักสูตรควรมีแนะแนวทางเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติได้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

10. หลักสูตรควรจัดทำมาจากข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

11. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาและกิจกรรมต้องเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน

12. เนื้อหาและประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียน ประสบการณ์ต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีวิชาการในลักษณะของวิชาชีพ ดังนั้นหลักสูตรดนตรีจึงเป็นลักษณะของวิชาเฉพาะสาขาหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนควรมีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีมากพอที่จะเข้าศึกษาได้ หลักสูตรดนตรีในระดับนี้ โดยทั่วไปจัดเป็นรูปของวิชาเอก สาขาต่าง ๆ เช่น วิชาเอกทางด้านทักษะดนตรีโดยมีเครื่องมือที่ผู้เรียนเลือกเรียน เช่น ไวโอลิน เปียโน จิม ซออยู่ เป็นต้น ด้านทฤษฎี เช่น ทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี ดนตรีศึกษา การประพันธ์เพลง เป็นต้น เนื่องจากการศึกษาในระดับนี้เป็นระดับอาชีพ สาาระดนตรีที่มีในหลักสูตรจึงมีความลึกซึ้งและครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นถ้าเป็นการศึกษาในระดับปริญญาโทและเอก ความลึกซึ้งก็ยังมีมากขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544: 5)

2.2.4 การตั้งจุดประสงค์การสอน

จุดประสงค์การสอน คือ ข้อความที่ระบุคุณลักษณะการเรียนรู้และความสามารถที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากที่ได้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ในการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการตั้งจุดประสงค์ของการสอนเพื่อเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการสอนว่าจะให้ผู้เรียนบรรลุผลในสิ่งใดบ้าง จุดประสงค์การสอนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรกของการสอนที่ทำให้แนวทางการกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ของการสอนต่อไป (สุพิน บุญชูวงศ์, 2538: 17)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540: 46) สรุปว่า จุดประสงค์ของการเรียนการสอนมีความสำคัญทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน ดังนี้ คือ

1. ทำให้ผู้สอนทราบว่า

1.1 จะสอนเพื่ออะไร

1.2 จะสอนอะไร

1.3 จะสอนอย่างไร

1.4 จะใช้สื่ออะไรในการสอน

1.5 จะวัดผลโดยวิธีใด

2. ทำให้ผู้เรียนทราบว่า

2.1 คนจะต้องทำอะไรได้บ้างจากการเรียนวิชานี้

2.2 คนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานหรือไม่

2.3 คนจะต้องเตรียมตัวและวางแผนการเรียนสำหรับวิชานี้อย่างไร

2.4 คนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ในการตั้งจุดประสงค์การสอนควรจำแนกพฤติกรรมของผู้เรียนออกเป็น 3 ด้าน ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ได้แก่

1. ด้านพุทธิพิสัย หรือด้านปัญญา (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ หรือในด้านวิชาการ ทฤษฎี รวมทั้งพฤติกรรมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

2. ด้านจิตพิสัย หรือด้านเจตคติ (Affective Domain) เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้ง ซึ่งมีความละเอียดซับซ้อนกว่าการเรียนรู้ทางสติปัญญา เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในของแต่ละบุคคล

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการสอนให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในการเคลื่อนไหว และการใช้วัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย

จุดประสงค์การสอนแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (อากรณ ใจเที่ยง, 2540: 47-57) ได้แก่

1. จุดประสงค์ทั่วไป (General Objective)

จุดประสงค์ทั่วไปเป็นกรอบหรือแนวกว้าง ๆ ทำให้ทราบว่าผู้เรียนควรจะมีการเรียนรู้ อะไรขึ้นบ้าง คำที่ใช้จะเป็นคำที่ไม่บ่งเฉพาะเจาะจง เช่น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดเจตคติที่ดี เป็นต้น ผู้สอนจะใช้จุดประสงค์นี้เป็นหลักในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นจุดประสงค์ที่ชี้เฉพาะเจาะจงว่า หลังจากเรียนไปแล้ว ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่สังเกตได้ วัดผลได้ออกมาอย่างไรบ้าง คำที่ใช้จะเป็นคำกริยาที่บ่งให้เห็น การกระทำที่ผู้สอนสังเกตได้ เช่น ตอบคำถามได้ บอกความหมายได้ อธิบายได้ เป็นต้น จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้จะเขียนขึ้นเพื่อใช้ในการสอนเนื้อหาย่อยแต่ละครั้ง เพราะจะช่วยให้ผู้สอนสามารถวัดผลได้อย่างชัดเจนแน่นอนว่า ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 134) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมดนตรีแต่ครั้ง ควรมีการกำหนดจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อการเรียนรู้สาระดนตรี

2. เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี

3. เพื่อนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

4. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยเป็นเพียงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระทางดนตรีอย่างแท้จริง

จากความสำคัญของจุดประสงค์การสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การสอนอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

2.2.5 การกำหนดเนื้อหา

เนื้อหาวิชาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งของการเรียนการสอน ชำรง บัวศรี (2542: 222) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เนื้อหา หมายถึง ข้อมูล ความรู้ หรือสิ่งที่เป็นสาระ ซึ่งถูกคัดสรรจากวิชาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ เนื้อหาวิชายังรวมถึงประสบการณ์ของการเรียนรู้ด้วย

ชำรง บัวศรี (2542: 228) ได้เสนอขั้นตอนในการคัดเลือกเนื้อหา ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของสาขาวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายวิชาภายในสาขาวิชานั้น เรียกว่าจุดประสงค์ทั่วไป

2. กำหนดจุดประสงค์ของแต่ละวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชา เรียกว่าจุดประสงค์เฉพาะ (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

3. ดำเนินการเลือกเนื้อหาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่วางไว้

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2524: 162-163) ได้กล่าวถึงลักษณะของเนื้อหาเพื่อใช้ในการวางแผนและเตรียมการสอน ดังนี้

1. เนื้อหาที่นำมาสอนควรตรงตามและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของวิชานั้น ๆ หรือส่งเสริมจุดมุ่งหมายให้สมบูรณ์ขึ้น

2. เนื้อหาควรกว้างขวาง สมบูรณ์ และครบถ้วนตามที่ควรจะเป็น โดยยึดหลักของวัตถุประสงค์และยึดหลักของวิชาเป็นเกณฑ์

3. เนื้อหาของวิชาควรมีความถูกต้อง แน่นนอน โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นข้อมูล เป็นทฤษฎี หรือเป็นหลักการต่าง ๆ

4. เนื้อหาควรมีความทันสมัย หมายถึงควรมีข้อคิด ความเห็นใหม่ ๆ ประกอบด้วย ในขณะที่ความคิดใหม่ควรได้เชื่อมโยงกับความคิดเก่าอย่างต่อเนื่อง

5. ควรมีงานวิจัยค้นคว้าต่าง ๆ มาสนับสนุน เพื่อให้เนื้อหามีความหมายน่าสนใจยิ่งขึ้น

6. ควรมีการประเมิน หรือวิเคราะห์ ทดสอบความรู้ต่าง ๆ ที่จะนำมาสอน ว่าอย่างไร ใช่ว่าได้ ใช่ว่าไม่ได้ ในสภาพอย่างไร เป็นต้น จะทำให้มองเห็นการประยุกต์ความรู้ได้ดีและชัดเจนขึ้น

ในการกำหนดเนื้อหาวิชา นอกจากต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกแล้ว ยังต้องคำนึงถึง การจัดลำดับของเนื้อหาด้วย ที่นิยมได้แก่ การลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่ยาก การลำดับตามความ จำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง การลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย การลำดับตามการของเวลา (สุมิตร คุณากร, 2523: 102-103) ซึ่งจะทำให้ผู้สอนทราบว่าต้องสอนอะไร ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ ใดบ้าง สิ่งใดควรได้รับก่อนหรือหลัง และมากน้อยเพียงไร

2.2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของ การสอนที่กำหนด เป็นกระบวนการที่นำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 71)

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน
 2. เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะมี แตกต่างกัน
 3. เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิด ความรู้สึกรบกวนหน่วงในการเรียน
 4. เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเกิด ทักษะกระบวนการ
 5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน
- โสวัณน์ โสภภาพล (2531: 173-174) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน
2. ต้องส่งเสริม พัฒนาทั้งด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติ หรือส่งเสริมคุณลักษณะการคิด เป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
3. ต้องเหมาะสมกับพัฒนาการผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขึ้นทุกด้าน
4. ต้องสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
5. ต้องคุ้มค่ากับการเสียเวลาและค่าใช้จ่าย
6. ต้องมีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ
7. ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือช่วยเหลือตนเอง

8. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลาย ๆ ทาง โดยใช้วิธีการและสื่อต่าง ๆ มาประกอบ

9. ต้องสังเกตผลของการกระทำหรือพฤติกรรมได้ชัดเจน

กิจกรรมการเรียนการสอนอาจแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนจะเป็นแกนกลางในการประกอบกิจกรรม ส่วนครูผู้สอนจะทำหน้าที่ดังนี้

1.1 ประสานงาน

1.2 คอยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม

1.3 แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

1.4 ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

2. กิจกรรมที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของกรปฏิบัติกิจกรรม โดยเริ่มจากเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอน และเป็นผู้นำในขณะปฏิบัติกิจกรรม แม้ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะยึดครูผู้สอนเป็นแกนกลาง แต่ผู้เรียนยังคงมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยอยู่ภายใต้การนำของผู้สอน

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 135-137) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมดนตรีควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเพศและวัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และทำทายความสามารถ นอกจากนี้ ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นสาระประโยชน์ทางด้านดนตรีอย่างจริงจัง เน้นการพัฒนาทักษะทางดนตรีในแนวทางที่ถูกต้อง เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังเจตคติทางดนตรีที่ดี และควรเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 76-78) ได้แก่

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน และเร้าความสนใจ โดยการนำเข้าสู่บทเรียนต้องมีความน่าสนใจ ตรงกับเรื่องที่จะสอน และไม่เปลืองเวลา

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (ขั้นสอน) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ กิจกรรมที่ผู้เรียนจะปฏิบัติในขั้นนี้มีหลายอย่าง เช่น การค้นคว้า การรายงาน การแสดงบทบาทสมมติ การพูดแสดงความคิดเห็น การสาธิต การเล่าเรื่อง การเล่นเกม เป็นต้น

3. ขั้นสรุปและวัดผล เป็นขั้นการสรุปเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วทั้งหมด ทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะที่ผู้เรียนได้รับ หลังจากนั้น ผู้สอนควรได้วัดผลการเรียนรู้ โดยอาจใช้วิธีให้ตอบคำถาม ให้ทำแบบทดสอบ ให้ทำแบบฝึกหัด หรือทำรายงานตามที่ผู้สอนวางแผนไว้

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่สำคัญอันหนึ่ง เพราะเป็นวิถีทางที่นำผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน การใช้วิธีการใดในการเสนอหรือ

สร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนจะต้องมีความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของเนื้อหาวิชา ผู้เรียน สิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด

2.2.7 สื่อการสอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติให้แก่ผู้เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เทคนิควิธีการ กิจกรรมหรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ

สื่อการสอนที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ (วรรณ งามทวงษ์, 2528: 1-5) ดังต่อไปนี้ คือ

1. มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นในด้าน พุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
2. มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนการสอน เช่นการสอนเป็นกลุ่มใหญ่ การสอนกลุ่มย่อย และการสอนรายบุคคล
3. มีความเหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ วัย ความสามารถ พื้นฐานประสบการณ์ และความสนใจ
4. มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการใช้สื่อ ซึ่งนอกจากจะไม่เป็นปัญหาต่อการผลิตแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสภาพที่แท้จริงอีกด้วย

ในการผลิตสื่อการสอน ควรวางแผนดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษาหลักสูตร เนื้อหา และกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้กำหนดรูปแบบของสื่อการสอนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ศึกษารูปแบบของการเรียนการสอนตลอดจนลักษณะของการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ เพื่อทำการกำหนดสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ
3. ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อครั้งนั้น ๆ เช่นฝ่ายการเงิน ฝ่ายบุคลากร ผู้ควบคุมวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ให้ทราบถึงกำหนดการขั้นต่าง ๆ ของการผลิตสื่อ
4. ดำเนินการผลิต ตามขั้นตอนของการผลิตสื่อแต่ละประเภท
5. ทำการวัดและประเมินคุณภาพของสื่อ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ยิ่งขึ้น แล้วนำไปวัดผลและประเมินผลใหม่อีกครั้งหนึ่ง

สื่อการสอนดนตรีจัดเป็นสิ่งสำคัญในการสอนดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ที่เป็นนามธรรม การใช้สื่อต่าง ๆ ทางด้านทัศนูปกรณ์มาใช้ในการสอนช่วยให้ลักษณะนามธรรมของ

ดนตรีเป็นรูปธรรมมากขึ้น ฌูสท์ สุธจิดต์ (2455: 167-172) ได้จำแนกประเภทของสื่อการสอนดนตรี ดังนี้

1. บทเพลง ในการสอนดนตรี เพลงจัดเป็นสื่อที่ผู้สอนใช้เสมอ ไม่ว่าจะเป็เพลงประกอบการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การอ่าน ในการคัดเลือกบทเพลงเพื่อเป็นสื่อประกอบการสอน ควรคำนึงถึงความยากง่ายของบทเพลง ความยาวของบทเพลง และประเภทของบทเพลง

2. แผนภูมิและแผนภาพ ได้แก่ แผนภูมิเพลง แผนภูมิสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรี แผนภูมิแสดงโครงสร้างหรือรูปแบบด้านดนตรี แผนภาพแสดงลักษณะ หรือแสดงการเล่นเครื่องดนตรี แผนภาพเครื่องดนตรี แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง แผนภาพแสดงลักษณะของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ และแผนภาพต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการอธิบายเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อช่วยสร้างมโนภาพหรือความเข้าใจ

3. เครื่องดนตรี เครื่องดนตรีในการสอนดนตรีศึกษามักจะเป็นเครื่องประเภทประกอบจังหวะต่าง ๆ คีบอร์ด และขลุ่ย เป็นต้น ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะ มักจะเป็นเครื่องดนตรีของผู้เรียนเอง

4. สื่อประเภทเสียง ได้แก่ วัสดุเสียง เช่น แผ่นเสียง เทป หรือแผ่นดิสก์ และอุปกรณ์เสียง ซึ่งหมายถึง เครื่องเล่นวัสดุเสียงแบบต่าง ๆ เช่น เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นซีดี เป็นต้น

5. สิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อประเภทหนังสือเป็นส่วนใหญ่ เช่น พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี หนังสือด้านวิชาการดนตรีอื่น ๆ

6. สื่ออื่น ๆ ที่ผู้สอนเห็นว่าเป็นประโยชน์สามารถใช้ในเป็นสื่อประกอบการสอน เช่น เครื่องดนตรีที่ทำขึ้นเอง ชุดการสอนดนตรีต่าง ๆ ภาพยนตร์ หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนและเร็วขึ้น การศึกษาและการเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2.2.8 การวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการศึกษาที่จะแสดงให้ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้ทราบว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพเพียงใด

สัมพันธ์ พันธุ์ฤกษ์ (2525: 2-4) ได้สรุปความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การวัดผล เป็นกระบวนการที่มีระบบแบบแผนมุ่งมีจะกำหนดหรือตรวจสอบคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือสิ่งของก็ได้ โดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานทำการเก็บข้อมูลจากสิ่งนั้น ๆ ผลที่ได้จะแสดงออกมาเป็นเชิงปริมาณ จำนวน หรือตัวเลข ที่มีหน่วยของการวัดเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีระบบในการนำข้อมูลที่ได้จากการ

วัดหลาย ๆ ด้านในทุกแห่งทุกมุมทั้งในเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข และในเชิงคุณภาพที่เป็นความรู้สึกนึกคิด และการใช้วิจารณ์ญาณของผู้ประเมินมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อทำการตัดสินคุณค่าให้กับสิ่งนั้น ๆ

เอกศักดิ์ บุตรลับ (2537: 53) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจนว่าต้องการวัดเพื่อการตัดสินใจเลือกเพื่อจัดตำแหน่ง เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถ หรือเพื่อการวินิจฉัย
2. จัดทำตารางวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหา เพื่อที่จะบอกให้ทราบว่าจะออกข้อสอบวัดเนื้อหาใด พฤติกรรมใด แคไหน และเพียงใด เพื่อข้อสอบที่สร้างขึ้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการ
3. เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับข้อมูลที่จะวัด โดยพยายามใช้เทคนิคการวัดหลาย ๆ วิธี
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลตามที่กำหนด ซึ่งเครื่องมือที่ใช้กันมากในการวัดผลการเรียนการสอนได้แก่แบบทดสอบ
5. ดำเนินการวัดผล ซึ่งเป็นขั้นตอนของการนำเครื่องมือไปทดสอบหาข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการประเมินผล
6. ประเมินผลที่ได้จากการวัด โดยจุดมุ่งหมายก็เพื่อปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู ตลอดจนตัดสินการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ควรปรับปรุงและแก้ไขอย่างไร

เพื่อให้การวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมพฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผู้สอนจะต้องเลือกใช้เทคนิคหรือเครื่องมือวัดที่เหมาะสม ซึ่งเครื่องมือวัดผลที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อการวัดผลการศึกษา (สัมพันธ์ พันธุ์พฤษย์, 2525: 107-122) ได้แก่

1. แบบทดสอบ (Test) แบบทดสอบเป็นชุดของข้อความ หรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นมาตามหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือโต้ตอบออกมาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดความถนัด แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นต้น
2. การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือวัดผลที่ใช้การเฝ้าดูพฤติกรรมและบันทึกผลที่ได้เป็นหลักฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาประกอบการประเมินผล เช่น การสังเกตความรู้ความสามารถ และทักษะในเนื้อหาวิชา และการแสดงพฤติกรรม ความตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบ ความประพฤติ ลักษณะการทำงาน เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการพูดคุยเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อใช้ในการวินิจฉัย ค้นหารายละเอียดและความเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เจตคติ ความสนใจ และประสบการณ์ เช่น การซักถาม การอภิปราย โต้แย้ง เป็นต้น

4. การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เป็นเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพของสิ่งที่ต้องการจะวัดที่ไม่อาจให้คะแนนชัดเจนออกมาได้โดยตรง ผู้ประเมินต้องใช้เครื่องมือชนิดนี้ช่วยในการตัดสินใจว่า สิ่งที่จะนำมาประเมินนั้นมีความเข้มข้นในคุณลักษณะที่ต้องการวัดมากน้อยกว่ากันอย่างไร

5. แบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วยรายการที่แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน กิจกรรมต่าง ๆ หรือพฤติกรรมที่ผู้วัดบันทึกเมื่อเห็นว่ารายการนั้น ๆ เป็นการช่วยให้ผู้วัดทราบว่าการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดไว้หรือไม่เท่านั้น ไม่ได้ช่วยในการพิจารณาด้านคุณภาพหรือจำนวนครั้งของการกระทำที่เกิดขึ้น

6. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นข้อคำถามหรือปัญหาที่ได้เตรียมไว้สำหรับรวบรวมข้อเท็จจริงในเรื่องที่ต้องการทราบ และเว้นที่ว่างเหลือไว้สำหรับให้ตอบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับการสัมภาษณ์ แบบสอบถามมีหลายแบบตามจุดประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการใช้เก็บข้อมูล กับลักษณะข้อมูล ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นหรือเจตคติ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544: 193) กล่าวว่า ในการประเมินเนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ ลีลา และลักษณะของเสียง) และวรรณคดีดนตรี (บทเพลง และประวัติดนตรี) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี สามารถประเมินโดยใช้แบบทดสอบในรูปของข้อสอบลักษณะต่าง ๆ ได้ เนื่องจากเป็นการประเมินผลทางด้านเนื้อหาแนวคิด มิได้เกี่ยวข้องกับด้านทักษะปฏิบัติ เช่นการร้อง หรือการเล่น การประเมินผลเนื้อหาดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ ความเข้าใจ และแนวคิด รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าด้วย อัตราส่วนจำนวนข้อหรือน้ำหนักของการเรียนรู้แต่ละประเภทขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเห็นความสำคัญของส่วนไหนมากกว่ากัน

การวัดและการประเมินผลเป็นสิ่งที่สำคัญในระบบการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวชี้ให้เห็น ข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ทำการวัดและประเมินควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของการวัดและการประเมินผลเป็นอย่างดี เพื่อที่จะช่วยให้ทำหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

2.3 โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	135	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	9	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือก	12	หน่วยกิต
- หมวดวิชาพื้นฐานคณะ	9	หน่วยกิต
- หมวดวิชาบังคับพื้นฐานของสาขาวิชา	75	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีดุริยางคศิลป์ตะวันตก 1 และทฤษฎีดุริยางคศิลป์ตะวันตก 2 จัดอยู่ในหมวดวิชาบังคับพื้นฐานของสาขาวิชา มีค่าหน่วยกิตวิชาละ 3 หน่วยกิต

2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	168	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	34	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ		
- วิชาชีพครู	50	หน่วยกิต
- วิชาเอก	74	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ มีค่าหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	135	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ	96	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีดนตรี I จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ มีค่าหน่วยกิต 3 หน่วยกิต

4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	160	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- วิชาการศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
- วิชาชีพครู	50	หน่วยกิต
- วิชาเอก (กลุ่มศิลปะ)	59	หน่วยกิต
- วิชาโท (กลุ่มศิลปะ)	18	หน่วยกิต
- วิชาตรี (กลุ่มศิลปะ)	10	หน่วยกิต
- วิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีโน้ตสากล จัดอยู่ในหมวดวิชาเอก มีค่าหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

5. มหาวิทยาลัยมหิดล แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	138	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาบังคับ		
- ภาคปฏิบัติดนตรี	56	หน่วยกิต
- ภาคทฤษฎีดนตรี	36	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาบังคับเลือก		
- กลุ่มวิชาบังคับเลือก	10	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชา พื้นฐานทฤษฎีดนตรีตะวันตก จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ ภาคทฤษฎีดนตรี มีค่าหน่วยกิต 3 หน่วยกิต

6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โปรแกรมวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	137	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะด้าน	94	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน มีค่าหน่วยกิต 3 หน่วยกิต

7. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม แขนงวิชาดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	138	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะด้าน	102	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีการอ่านและขับร้องโน้ตเบื้องต้น จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน มีค่าหน่วยกิต 3 หน่วยกิต

8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สาขาวิชาเอกดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	166	หน่วยกิต ประกอบด้วย
- หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	35	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ	125	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาการศึกษา	50	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเอก	75	หน่วยกิต
- หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่ศึกษา ได้แก่ วิชาทฤษฎีโน้ตสากล จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ มีค่าหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

2.4 วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เป็นวิชาที่มีความสำคัญในการเรียนวิชาดนตรีตะวันตก เป็นการทำความเข้าใจกับบทเพลงต่าง ๆ ที่ได้รับการบันทึกและถ่ายทอดมาเป็นภาษาหรือสัญลักษณ์ที่เรียกว่า ตัวโน้ต ซึ่งเริ่มตั้งแต่ทฤษฎีของการบันทึกและการอ่าน รวมทั้งการตีความโน้ตออกมาเป็นการปฏิบัติ (ซูวิทซ์ ยุระยง, 2535: 159) อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนวิชาอื่นในหมวดทฤษฎีดนตรีต่อไป เช่น วิชาการเรียบเรียงเสียงประสาน (Harmony) การเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) วิชาสังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์ (Form and Analysis) วิชาลีลาสัมพันธ์หรือวิชาการสอดทำนองเพลง (Counterpoint) เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชา

ดนตรีปฏิบัติ (Music Skill) ตลอดจนวิชาประวัติและวรรณคดีดนตรี (Music History and Literature) (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2542: บทนำ)

นอกจากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกจะเป็นวิชาที่สำคัญสำหรับผู้เรียนวิชาเอกดนตรีตะวันตกแล้ว วิชาดังกล่าวยังมีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนสาขาวิชาเอกดนตรีไทยเช่นกัน ดังที่คณะกรรมการจัดทำเกณฑ์ทฤษฎีดนตรีไทย สรุปว่า ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีไทยนั้นควร รวมไปถึงในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติต่อเครื่องดนตรีไทย และความรู้พื้นฐานด้านดนตรีสากลด้วยเหตุผล ดังนี้ (เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย, 2538: 49)

1. ปัจจุบันดนตรีเป็นภาษาสากล ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกจึงมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาคือในระดับหลังปริญญา โดยเฉพาะในต่างประเทศ

2. คาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีการประพันธ์เพลงโดยบันทึกไว้ด้วยโน้ตดนตรีตะวันตก

3. ครูผู้ใหญ่วาดด้านดนตรีไทย ได้เห็นความสำคัญของโน้ตดนตรีตะวันตกเพราะเคยมีการบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตดนตรีตะวันตกตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กันมาแล้ว

4. โน้ตดนตรีตะวันตก มีประโยชน์ในการบันทึกเพื่อช่วยความจำได้ดีกว่าโน้ตประเภทอื่น

5. อาจใช้โน้ตดนตรีตะวันตกเพื่อเป็นสื่อให้นานาชาติเข้าใจดนตรีไทยได้ง่ายขึ้น

สำหรับความรู้ด้านทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตก มีหัวข้อที่สำคัญ ได้แก่

1. ทฤษฎีโน้ตสากล

2. ทฤษฎีสากลบางประการ ที่นำไปสู่การอธิบายเพลงไทยและการวิเคราะห์เพลงไทยที่สื่อกับต่างชาติได้

3. ศัพท์ดนตรีสากลที่ช่วยในการอธิบาย เขียนบันทึก และให้เกิดความสะดวกในการเรียนเพื่อเผยแพร่ดนตรีไทย

4. การนำแนวคิดทฤษฎีทางการวิเคราะห์ดนตรีสากลบางประการ

ที่นำมาปรับใช้กับการเรียนการสอนดนตรีไทย

5. ความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียง

ดังนั้น การศึกษาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวะ ระดับเสียง การอ่านและการบันทึกโน้ต การร้องโน้ต การฝึกสอดประสาน บันไดเสียง ขึ้นสู่ศัพท์ดนตรีตะวันตก และอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในดนตรีตะวันตก และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เชื่อมโยงกับความรู้ในแขนงวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ สุริยวรรณ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่มีต่อวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียน และด้านคุณค่าของวิชา เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนในระดับชั้นต้นปีที่ 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่มีต่อวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในด้านสาขาวิชาเอก สถานศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 664 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งและทุกสาขาวิชาเอกมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียน และคุณค่าของวิชา ส่วนในเรื่องการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ตทั้ง 12 วิทยาลัยนาฏศิลป์ และ 6 สาขาวิชาเอกนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปนัดดา เพิ่มพานิช (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นกลางปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ต่อวิชาสังคีตนิยม 2 โดยจำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียน สาขาวิชาของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตร วิธีสอน สื่อและสภาพแวดล้อม และการวัดและประเมินผล จำนวนประชากรทั้งสิ้น 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t (t -test) ค่า F (F -test) และการเปรียบเทียบรายคู่เชฟเฟ้

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคีตนิยม 2 ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบเพศ ผลการเรียน และสาขาวิชาของนักเรียนไม่พบความแตกต่างทั้ง 3 ด้าน

วาสนา ร่มโพธิ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลางจำนวน 4 แห่ง คือ กรุงเทพฯ ลพบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรคือนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ภาควิชาดุริยางค์ไทย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 133 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย แจกแจงความถี่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง

2. นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับดี

3. นักเรียนมีการใช้โน้ตเพลงไทยอยู่ในระดับการใช้บ่อยที่สุด

4. เมื่อเปรียบเทียบความแปรปรวนพบว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกันมีความรู้ เจตคติ และการใช้โน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีต่างกันมีความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยไม่ต่างกัน

อรรถพร ทัศนะ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูดนตรีไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนดนตรีไทยจำนวน 104 คน เก็บข้อมูลโดยให้ครูตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูดนตรีไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 11 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาด้านดนตรีมากที่สุด มีการรับรู้เรื่องเกณฑ์มาตรฐานมาจากสถาบันการศึกษาที่ตนเองจบมามากที่สุด ครูดนตรีไทยส่วนใหญ่เห็นว่าคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานมีความเหมาะสมแล้ว และมีเจตคติที่ดีต่อเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ครูดนตรีไทยเห็นด้วยว่าเกณฑ์สามารถนำไปปรับใช้กับหลักสูตรได้ เนื้อหาของเกณฑ์ มีความสอดคล้องกันในทุกระดับ และมีความคิดเห็นสอดคล้องกับการกำหนดบทเพลงในเกณฑ์มาตรฐานชั้นที่ 4 - 6 ด้านปี่พาทย์ ด้านเครื่องสาย ด้านขับร้อง และด้านทฤษฎีดนตรีไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทย และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน แยกเป็นสัดส่วนดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในการวิจัย

หลักสูตร	สถาบัน	จำนวนประชากร
ศิลปศาสตร์	1. สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	14 คน
	2. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	25 คน

ศิลปศาสตร์	3. แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	9 คน
	4. โปรแกรมวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	14 คน
	5. แขนงวิชาดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	9 คน
ครุศาสตร์	6. สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	10 คน
	7. สาขาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	18 คน
	8. สาขาวิชาเอกดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	9 คน
รวม	ศิลปศาสตร์ = 71 คน	108 คน
	ครุศาสตร์ = 37 คน	

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา และข้อมูลบางประการเกี่ยวกับการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ข้อคำถามเชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ข้อคำถามเชิงลบ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

3.3 วิธีการสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและสัมภาษณ์ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

3.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และให้คำแนะนำ

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ นิลมณี พิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ พิทักษ์ และอาจารย์ธนพล ตีรชาติ ตรวจสอบภาพเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษา

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน

3.3.6 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.78

3.3.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงคณะที่นิสิตนักศึกษาที่เป็นประชากรศึกษาอยู่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2550

3.4.3 ทำการตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นที่ได้รับกลับมาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในขั้นแรก และคัดกรองให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มากที่สุด

3.5 วิธีการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของนิสิตนักศึกษา โดยใช้สถิติการแจกแจงหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์เจตคติของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้นำไปเปรียบเทียบจัดอันดับ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ข้อคำถามเชิงลบ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยของคะแนน มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึงมีเจตคติระดับดีที่สุด
ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึงมีเจตคติระดับดี
ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึงมีเจตคติระดับปาน

กลาง

ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึงมีเจตคติระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึงมีเจตคติระดับน้อย

ที่สุด

3.5.3 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษา ตามตัวแปรหลักสูตรการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า t (t – test)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

3.6.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean)

3.6.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนิสิตนักศึกษาที่เป็นประชากรจำนวนทั้งสิ้น 99 คน คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของประชากรจำนวนทั้งหมด 108 คน มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยการบรรยายประกอบตารางเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 2 เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	52	52.5
ชาย	47	47.5
2. หลักสูตรการศึกษา		
ศิลปศาสตร์	67	67.7
ครุศาสตร์	32	32.3

จากตารางที่ 2 นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ส่วนนิสิตนักศึกษาชายมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 เป็นนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3

ตอนที่ 2 เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านคุณค่าวิชา

เจตคติด้านคุณค่าวิชา	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
1. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่ควรแก่การเรียนรู้	3.96	0.55	ดี
2. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่น่าสนใจ	3.76	0.70	ดี
3. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีความจำเป็นในการศึกษาต่อระดับ หลังปริญญา	3.78	0.97	ดี

เจตคติด้านคุณค่าวิชา	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
4. ความรู้จากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนดนตรีไทยได้	3.85	0.85	ดี
5. โน้ตดนตรีสากลมีความจำเป็นต่อวิชาซีพของท่านในอนาคต	3.92	0.89	ดี
6. ท่านให้ความสำคัญกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเท่ากับวิชาอื่น ๆ	3.60	0.83	ดี
7. การจัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม	3.79	0.87	ดี
8. ถ้าเลือกได้ท่านจะไม่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้	3.20	1.22	ปานกลาง
9. ท่านเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น	2.79	1.14	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่านิสิตนักศึกษาเอกดนตรีไทยไม่ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก็ได้	3.31	1.23	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.59	0.54	ดี

จากตารางที่ 3 เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชาโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.59$ S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติสูงสุดได้แก่ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่ควรแก่การเรียนรู้อยู่ ($\bar{X} = 3.96$ S.D. = 0.55) และข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติต่ำสุดได้แก่ ท่านเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น ($\bar{X} = 2.79$ S.D. = 1.14)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านเนื้อหาวิชา

เจตคติด้านเนื้อหาวิชา	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
11. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมเป็นประโยชน์ต่อท่าน	3.85	0.75	ดี

เจตคติด้านเนื้อหาวิชา	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
12. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีปริมาณเหมาะสมกับเวลาเรียน (ต่อ 1 ภาคการศึกษา)	3.56	0.67	ดี
13. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเรียงลำดับเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก	3.73	0.82	ดี
14. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ	2.32	0.71	น้อย
15. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีมากเกินไป	2.43	0.88	น้อย
16. เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีกฎเกณฑ์ซับซ้อนยุ่งยาก	2.35	0.77	น้อย
17. ศัพท์ดนตรีตะวันตก (Musical Terms) ยากแก่การจำ	2.27	0.91	น้อย
18. เนื้อหาเรื่องขั้นคู่ (Intervals) ยากแก่การทำความเข้าใจ	2.37	0.90	น้อย
19. เนื้อหาเรื่องบันไดเสียง (Scales) ยากแก่การทำความเข้าใจ	2.67	1.00	ปานกลาง
20. ท่านสนใจที่จะศึกษาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพิ่มเติมหลังจากเรียนจบวิชานี้	3.42	0.88	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.90	0.39	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านเนื้อหาวิชาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติสูงสุดได้แก่ เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมเป็นประโยชน์ต่อท่าน ($\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.75) และข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติต่ำสุดได้แก่ ศัพท์ดนตรีตะวันตก (Musical Terms) ยากแก่การจำ ($\bar{X} = 2.27$ S.D. = 0.91)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านกระบวนการเรียนการสอน

เจตคติด้านกระบวนการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
21. ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.86	0.81	ดี

เจตคติด้านกระบวนการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
22. ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจ	3.63	0.79	ดี
23. ผู้สอนเอาใจใส่ให้คำแนะนำท่านเกี่ยวกับการเรียนวิชา ทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นอย่างดี	3.68	0.86	ดี
24. ท่านชอบการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	3.27	0.91	ปานกลาง
25. กิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน่าเบื่อหน่าย	2.86	0.98	ปานกลาง
26. แบบฝึกหัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีปริมาณเหมาะสม	3.25	0.87	ปานกลาง
27. ท่านไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและการบ้านวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตก	2.76	0.92	ปานกลาง
28. คำอธิบายรายวิชามีส่วนทำให้ท่านกระตือรือร้นในการเรียน	3.35	0.88	ปานกลาง
29. ท่านชอบหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตก	3.12	0.86	ปานกลาง
30. ท่านอยากให้มีชั่วโมงเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน้อย ๆ	2.81	1.02	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.26	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$ S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติสูงสุดได้แก่ ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.81) และข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติต่ำสุดได้แก่ ท่านไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและการบ้านวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ($\bar{X} = 2.76$ S.D. = 0.92)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านการวัดและประเมินผล

เจตคติด้านการวัดและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
31. เกณฑ์การให้คะแนนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (เกรด) มี ความเหมาะสม	3.71	0.63	ดี

	เจตคติด้านการวัดและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
32.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกครอบคลุมตามเนื้อหาที่เรียน	3.67	0.73	ดี
33.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกมีมากจนทำไม่ทัน	2.69	0.99	ปานกลาง
34.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกยากกว่าวิชาอื่น ๆ ในรายวิชาคณิตด้วยกัน	2.34	0.83	น้อย
35.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกยากเกินความสามารถของท่าน	2.77	0.86	ปานกลาง
36.	ท่านจะปรับปรุงการเรียนภายหลังจากรับแจ้งผลการสอบ	3.77	0.82	ดี
37.	ท่านไม่สนใจว่าจะได้เกรดอะไรในวิชานี้ ขอเพียงให้สอบผ่านเท่านั้น	3.17	1.15	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.16	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 เจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก ในด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$ S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติสูงสุดได้แก่ ท่าน (นิสิตนักศึกษา) จะปรับปรุงการเรียนภายหลังจากรับแจ้งผลการสอบ ($\bar{X} = 3.77$ S.D. = 0.82) และข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติต่ำสุดได้แก่ ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกยากกว่าวิชาอื่น ๆ ในรายวิชาคณิตด้วยกัน ($\bar{X} = 2.34$ S.D. = 0.83)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิตไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก รวม 4 ด้าน

	เจตคติต่อวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
1.	ด้านคุณค่าวิชา	3.59	0.54	ดี
2.	ด้านเนื้อหาวิชา	2.90	0.39	ปานกลาง
3.	ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.26	0.43	ปานกลาง

เจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	\bar{X}	S.D.	ระดับ เจตคติ
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.16	0.41	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.23	0.34	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$ S.D. = 0.34) ด้านที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ($\bar{X} = 3.59$ S.D. = 0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.26$ S.D. = 0.43) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.16$ S.D. = 0.41) และด้านที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติต่ำสุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = 0.39)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านคุณค่าวิชา จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา

เจตคติด้านคุณค่าวิชา	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่ควรแก่การเรียนรู้	3.88	0.54	4.13	0.55	-2.09*
2. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่น่าสนใจ	3.61	0.72	4.06	0.56	-3.394*
3. วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีความจำเป็นในการศึกษาต่อระดับหลังปริญญา	3.69	1.00	3.97	0.90	-1.353

เจตคติด้านคุณค่าวิชา	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
4. ความรู้จากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนดนตรีไทยได้	3.75	0.82	4.06	0.88	-1.750
5. โน้ตดนตรีสากลมีความจำเป็นต่อวิชาชีพของท่านในอนาคต	3.73	0.88	4.31	0.78	-3.183*
6. ท่านให้ความสำคัญกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเท่ากับวิชาอื่น ๆ	3.55	0.80	3.69	0.90	-0.755
7. การจัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม	3.64	0.79	4.09	0.96	-2.474*
8. ถ้าเลือกได้ท่านจะไม่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้	3.09	1.08	3.44	1.46	-1.201
9. ท่านเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น	2.61	1.10	3.16	1.14	-2.276*
10. ท่านคิดว่านิสิตนักศึกษาเอกดนตรีไทยไม่ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก็ได้	3.04	1.17	3.88	1.16	-3.307*
รวม	3.46	0.51	3.88	0.52	-3.819*

df = 97, นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, t วิกฤติ (คิดที่ df = 90) = ± 1.987 , * มีความแตกต่าง

จากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านคุณค่าวิชาของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยทั้งสองหลักสูตรโดยใช้การทดสอบค่า t จากการคำนวณเปรียบเทียบกับค่า t วิกฤติจากตารางซึ่งเท่ากับ ± 1.987 พบว่า มีข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 6 ใน 10 ข้อ ได้แก่ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่ควรแก่การเรียนรู้ (t = -2.097) วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่น่าสนใจ (t = -3.394)) โน้ตดนตรีสากลมีความจำเป็นต่อวิชาชีพของท่าน (นิสิตนักศึกษา) ในอนาคต (t = -3.183) การจัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม (t = -2.474) ท่าน (นิสิตนักศึกษา) เรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น (t = -2.276) และ ท่าน (นิสิตนักศึกษา) คิดว่านิสิตนักศึกษาเอกดนตรีไทยไม่ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก็ได้

($t = -3.307$) โดยทั้งหมด นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

ส่วนที่เหลือ 4 ข้อ นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านเนื้อหาวิชา จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา

	เจตคติด้านเนื้อหาวิชา	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
11.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยรวมเป็นประโยชน์ต่อท่าน	3.79	0.75	3.97	0.74	-1.108
12.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมี ปริมาณเหมาะสมกับเวลาเรียน (ต่อ 1 ภาคการศึกษา)	3.60	0.70	3.47	0.62	0.885
13.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เรียงลำดับเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก	3.72	0.87	3.75	0.72	-0.190
14.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก โดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ	2.36	0.75	2.25	0.62	0.706
15.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมี มากเกินไป	2.37	0.83	2.56	0.98	-0.999
16.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมี กฎเกณฑ์ซับซ้อนยุ่งยาก	2.37	0.78	2.31	0.78	0.363
17.	ศัพท์ดนตรีตะวันตก (Musical Terms) ยากแก่การจำ	2.33	0.96	2.16	0.81	0.877

เจตคติด้านเนื้อหาวิชา	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
18. เนื้อหาเรื่องช่วง (Intervals) ยากแก่ การทำความเข้าใจ	2.30	0.85	2.53	0.98	-1.208
19. เนื้อหาเรื่องบันไดเสียง (Scales) ยาก แก่การทำความเข้าใจ	2.55	0.97	2.91	1.03	-1.662
20. ท่านสนใจที่จะศึกษาวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตกเพิ่มเติมหลังจากเรียนจบวิชา นี้	3.37	0.93	3.53	0.76	-0.833
รวม	2.86	0.36	2.94	0.45	-0.812

df = 97, นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, t วิฤติ (คิดที่ df = 90) = ± 1.987 , * มีความแตกต่าง

จากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านเนื้อหาวิชาของนิสิต
นักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยทั้งสองหลักสูตรโดยใช้การทดสอบค่า t จากการคำนวณ
เปรียบเทียบกับค่า t วิฤติจากตารางซึ่งเท่ากับ ± 1.987 พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้
คะแนนเจตคติทุกข้อไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์และหลักสูตร
ทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านเนื้อหาวิชาไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้าน
กระบวนการเรียนการสอน จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา

เจตคติด้านกระบวนการเรียนการสอน	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		T
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
21. ผู้สอนมีความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้	3.84	0.83	3.91	0.78	-0.404
22. ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจ	3.72	0.87	3.44	0.56	1.917

เจตคติด้านกระบวนการเรียนการสอน	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		T
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
23. ผู้สอนเอาใจใส่ให้คำแนะนำท่าน เกี่ยวกับการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตกเป็นอย่างดี	3.73	0.95	3.56	0.62	1.060
24. ท่านชอบการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตก	3.28	0.92	3.25	0.92	0.170
25. กิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตกน่าเบื่อหน่าย	2.70	1.02	3.19	0.82	-2.362*
26. แบบฝึกหัดวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตกมีปริมาณเหมาะสม	3.34	0.86	3.06	0.88	1.506
27. ท่านไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและ การบ้านวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	2.64	1.00	3.00	0.67	-2.107*
28. คำอธิบายรายวิชามีส่วนทำให้ท่าน กระตือรือร้นในการเรียน	3.45	0.97	3.16	0.63	1.792
29. ท่านชอบหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	3.22	0.85	2.91	0.86	1.736
30. ท่านอยากให้มีชั่วโมงเรียนวิชา ทฤษฎีดนตรีตะวันตกน้อย ๆ	2.73	1.10	2.97	0.82	-1.202
รวม	3.27	0.46	3.24	0.37	0.236

df = 97, นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, t วิกฤติ (คิดที่ df = 90) = ± 1.987 , * มีความแตกต่าง

จากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านกระบวนการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยทั้งสองหลักสูตรโดยใช้การทดสอบค่า t จากการคำนวณ เปรียบเทียบกับค่า t วิกฤติจากตารางซึ่งเท่ากับ ± 1.987 พบว่า มีข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ใน 10 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน่าเบื่อหน่าย ($t = -2.362$) และ ท่าน (นิสิตนักศึกษา) ไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและการบ้านวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ($t = -2.107$) โดยทั้งสองข้อ นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

ส่วนที่เหลือ 8 ข้อ นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา

เจตคติด้านการวัดและประเมินผล	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		T
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
31. เกณฑ์การให้คะแนนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (เกรด) มีความเหมาะสม	3.82	0.52	3.47	0.76	2.366*
32. ข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกครอบคลุมตามเนื้อหาที่เรียน	3.69	0.78	3.63	0.61	0.392
33. ข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีมากจนทำไม่ทัน	2.66	1.01	2.75	0.95	-0.438
34. ข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกยากกว่าวิชาอื่น ๆ ในรายวิชาดนตรีด้วยกัน	2.34	0.86	2.34	0.79	-0.003
35. ข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกยากเกินความสามารถของท่าน	2.61	0.80	3.09	0.89	-2.705*
36. ท่านจะปรับปรุงการเรียนภายหลังจากรับแจ้งผลการสอบ	3.69	0.82	3.94	0.80	-1.434
37. ท่านไม่สนใจว่าจะได้เกรดอะไรในวิชานี้ ขอเพียงให้สอบผ่านเท่านั้น	2.99	1.12	3.56	1.13	-2.388*
รวม	3.11	0.39	3.25	0.44	-1.622

df = 97, นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, tวิกฤติ (คิดที่ df = 90) = ± 1.987 , * มีความแตกต่าง

จากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านการวัดและประเมินผลของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยทั้งสองหลักสูตรโดยใช้การทดสอบค่า t จากการคำนวณเปรียบเทียบกับค่า t วิกฤติจากตารางซึ่งเท่ากับ ± 1.987 พบว่า มีข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษาให้คะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ใน 10 ข้อ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (เกรด) มีความเหมาะสม ($t = 2.366$) โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ให้คะแนนสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ ส่วนข้อคำถาม ข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกยากเกินความสามารถของท่าน (นิสิตนักศึกษา) ($t = -2.705$) และ ท่าน (นิสิตนักศึกษา) ไม่สนใจว่าจะได้เกรดอะไรในวิชานี้ ขอเพียงให้สอบผ่านเท่านั้น ($t = -2.388$) นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

ส่วนที่เหลือ 4 ข้อ นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวม 4 ด้าน จำแนกตามหลักสูตรการศึกษา

เจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก	ศิลปศาสตร์		ครุศาสตร์		T
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านคุณค่าวิชา	3.46	0.51	3.88	0.52	-3.819*
2. ด้านเนื้อหาวิชา	2.88	0.36	2.94	0.45	-0.812
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.27	0.46	3.24	0.37	0.236
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.11	0.39	3.25	0.44	-1.622
รวม	3.18	0.34	3.33	0.34	-2.090*

df = 97, นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, t วิกฤติ (คิดที่ df = 90) = ± 1.987 , * มีความแตกต่าง

จากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยทั้งสองหลักสูตรโดยใช้การทดสอบค่า t จากการคำนวณ เปรียบเทียบกับค่า t วิกฤติจาก

ตารางซึ่งเท่ากับ ± 1.987 พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านคุณค่าวิชา ($t = -3.819$) โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ ส่วนด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรให้คะแนนเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ให้คะแนนเจตคติสูงกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชา ทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้าน ครุศาสตร์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอน หลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทยทั้งทางด้านศิลปศาสตร์และด้านครุศาสตร์ และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรี ตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา และข้อมูลบางประการในเรียนวิชาทฤษฎี ดนตรีตะวันตก ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและ ประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคอร์ท จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามลำดับ ได้แก่ การวิเคราะห์สถานภาพของนิสิตนักศึกษา การ วิเคราะห์เจตคติ และการเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 99 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 52 คน ส่วนนิสิตนักศึกษาเพศชายมีจำนวน 47 คน เป็นนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลป ศาสตร์จำนวน 67 คน และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์จำนวน 32 คน

5.1.2 เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ผลการ

วิเคราะห์เป็นรายด้าน มีดังนี้

5.1.2.1 ด้านคุณค่าวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับดี ($\bar{X} = 3.59$ S.D. = 0.54)

5.1.2.2 ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = 0.39)

5.1.2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$ S.D. = 0.43)

5.1.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$ S.D. = 0.41)

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$ S.D. = 0.34)

5.1.3 เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน มีดังนี้

5.1.3.1 ด้านคุณค่าวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = -3.819$) โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์มีเจตคติด้านคุณค่าวิชาดีกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

5.1.3.2 ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($t = -0.812$)

5.1.3.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($t = 0.236$)

5.1.3.2 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($t = -1.622$)

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์มีเจตคติดีกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

5.2 อภิปรายผลผลการวิจัย

จากการศึกษาเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ของนิสิตนักศึกษาศาखाวิชาเอกดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยขออภิปรายผลลำดับ ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาศาखाวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตติระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

5.2.1.1 ด้านคุณค่าวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตติที่ดีต่อการเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เนื่องจากสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาดนตรีไทย โดยเฉพาะทฤษฎีโน้ตซึ่งเกี่ยวกับการอ่านและการบันทึกโน้ต ทั้งนี้โน้ตดนตรีตะวันตกมีประโยชน์ในการบันทึกเพื่อช่วยความจำได้ละเอียดกว่าโน้ตประเภทอื่นสามารถบันทึกได้ทุกเครื่องมือ และยังสามารถนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงโครงสร้างของเพลงได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกยังมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับหลังปริญญา และนิสิตนักศึกษาเห็นด้วยว่าการจัดรายวิชาไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยคะแนนของคำถามข้อที่ 1 – 7 ซึ่งอยู่ในระดับดีทุกข้อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรูวรรณ สุริยวรรณ (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเจตติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า นักเรียนมีเจตติที่ดีต่อคุณค่าของวิชาอย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่านิสิตนักศึกษามีเจตติปานกลางในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการที่จะเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ข้อคำถามที่ 8 (ถ้าเลือกได้ท่านจะไม่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้) ข้อที่ 9 (ท่านเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น) และข้อที่ 10 (ท่านคิดว่านิสิตนักศึกษาดนตรีไทยไม่ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก็ได้) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าแม้ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกจะเป็นประโยชน์ แต่ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องไกลตัวและอาจไม่ได้นำมาใช้จริงสำหรับวิชาชีพนักร้องไทย จึงมีเจตติต่อเรื่องดังกล่าวปานกลาง

5.2.1.2 ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตติระดับปานกลาง ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีเพียงข้อคำถาม 3 ข้อ (ข้อ 11 – 13) ที่นิสิตนักศึกษามีเจตติระดับดีโดยเห็นว่าเป็นเนื้อหาวิชาว่ามีประโยชน์ ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน และเรียงลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก ส่วนข้อที่เหลือ (ข้อ 14 - 20) นิสิตนักศึกษามีเจตติอยู่ในระดับน้อย หรือปานกลาง โดยเห็นว่าเนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ มีกฎเกณฑ์ซับซ้อนยุ่งยาก รวมทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับศัพท์ดนตรีตะวันตก ขึ้นคู่ และบันไดเสียง จากงานวิจัยของ

จารุวรรณ สุริยวรรณ (2544: 84) ที่ศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนวิชา ทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในวิทยาลัยนาฏศิลป์พบเช่นกันว่า นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ตยากต่อการทำความเข้าใจ วาสนา ร่มโพธิ์ (2545: 82) ได้ทำการศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนรับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลางพบข้อสังเกตว่า นักเรียนไม่มีความรู้เรื่องของการแปลงโน้ตสากลเป็นระบบตัวเลข รวมถึงการใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายของดนตรีสากล ทั้งนี้ การมีเจตคติดังกล่าวอาจเป็นเพราะประสบการณ์เดิม หรือพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาซึ่งมีไม่มากนักเนื่องจากศึกษาด้านดนตรีไทยเป็นหลัก ประกอบกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในชั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐาน เนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับจังหวะ ระดับเสียง การอ่านและการบันทึกโน้ต การร้องโน้ต การฝึกโสตประสาท บันไดเสียง ชั้นคู่ ศัพท์ดนตรีตะวันตก และอื่น ๆ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้มีรายละเอียดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ค่อนข้างมากที่จะต้องจดจำและทำความเข้าใจ รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้จากบทหนึ่งสู่บทถัดไปอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้นิสิตนักศึกษามองว่าเป็นเรื่องซับซ้อนยุ่งยาก และรู้สึกว้าเหว่เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ

5.2.1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง โดยมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับผู้สอน (ข้อ 21- 23) กล่าวคือ ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจ และเอาใจใส่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม นิสิตนักศึกษามีเจตคติปานกลางในข้อที่เหลือต่อไปนี้ (ข้อ 24 – 30) นิสิตนักศึกษาชอบการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก กิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน่าเบื่อหน่าย แบบฝึกหัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีปริมาณเหมาะสม นิสิตนักศึกษาไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและการบ้านวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก คำอธิบายรายวิชามีส่วนทำให้กระตือรือร้นในการเรียน นิสิตนักศึกษาชอบหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และนิสิตนักศึกษายากให้มีชั่วโมงเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน้อย ๆ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นพฤติกรรมในการเรียนเกี่ยวกับความสนใจใคร่รู้ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เจตคติดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องจากข้อค้นพบในด้านเนื้อหาวิชาซึ่ง นิสิตนักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาวิชามีความยาก อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาเห็นว่าวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนสาขาวิชาเอก และอาจไม่ได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้หลังจากสิ้นสุดรายวิชาเท่าใดนัก จึงขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้มีเจตคติดังที่กล่าวมา

5.2.1.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง โดยข้อคำถามที่นิสิตนักศึกษามีเจตคติที่ดีนั้นเห็นว่าเกณฑ์การให้คะแนน (เกรด) มีความเหมาะสม ข้อสอบครอบคลุมตามเนื้อหาที่เรียน และจะปรับปรุงการเรียนภายหลังจากรับแจ้งผลการสอบ (ข้อ

31, 32, 36) ส่วนข้อที่นิสิตนักศึกษามีเจตคติปานกลางได้แก่ ข้อสอบมีมากจนทำไม่ทัน ข้อสอบยากเกินความสามารถ ไม่สนใจว่าจะได้เกรดอะไรในวิชานี้ ขอเพียงให้สอบผ่านเท่านั้น (ข้อ 33, 35, 37) และมีเจตคติน้อยในข้อคำถามที่ว่าข้อสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกยากกว่าวิชาอื่น ๆ ในรายวิชาดนตรีด้วยกัน (ข้อ 34) ทั้งนี้จากผลการวิจัยที่พบอาจเนื่องมาจากข้อค้นพบก่อนหน้านี้ในเจตคติด้านเนื้อหาวิชา และด้านกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับความยากของเนื้อหาวิชา และพฤติกรรมในการเรียนของนิสิตนักศึกษา จึงทำให้มีเจตคติดระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ พบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์มีเจตคติต่อนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวความคิดที่แตกต่างของนิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร เนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ซึ่งมีจุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตครูสอนวิชาดนตรีไทยมีแนวคิดหรือได้รับการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะของครู โดยคุณสมบัติที่สำคัญข้อหนึ่งคือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ดังนั้นจึงได้ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาการทางด้านดนตรีไทย ส่วนนิสิตนักศึกษาศึกษาในหลักสูตรทางศิลปศาสตร์ที่จุดประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นผลิตศิลปินทางด้านดนตรีไทยโดยตรง อาจให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิบัติและวิชาการทางด้านดนตรีไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกเท่าที่ควร ทำให้นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.3.1.1 ควรขยายเวลาเรียนจากเดิมซึ่งสถาบันการศึกษาเกือบทั้งหมดจัดไว้ 1 ภาคการศึกษาเป็น 2 ภาคการศึกษา เนื่องจากการจัดการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้เพียง 1 ภาคการศึกษาไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาซึ่งมีค่อนข้างมากทำให้ผู้สอนต้องเร่งรีบสอนเพื่อให้ครบตามกำหนดเวลา และผู้เรียนไม่สามารถจดจำทำความเข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วน ดังนั้น การขยาย

ระยะเวลาออกไปจะทำให้เนื้อหาวิชาต่อภาคการศึกษาน้อยลง ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนผู้เรียนก็จะสามารถจดจำทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดีและครบถ้วนขึ้นเช่นกัน

5.3.1.2 ควรจัดให้มีการใช้โน้ตดนตรีตะวันตกอย่างต่อเนื่องทุกชั้นปีแม้ว่าจะสิ้นสุดการเรียนรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไปแล้วก็ตาม โดยสอดแทรกไว้ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติเป็นหลัก เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเกิดความชำนาญในการอ่านและปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้โน้ตดนตรีตะวันตกเป็นสื่อกลางได้อย่างถูกต้อง

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรมีรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายนอกเหนือจากวิธีการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีต่อรายวิชาได้อีกทางหนึ่ง

5.3.1.4 ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ผู้เรียนควรได้เรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาโดยผ่านการปฏิบัติเครื่องดนตรีควบคู่ไปด้วย เช่นการปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ซึ่งมีวิธีการเล่นไม่ซับซ้อน สะดวกแก่การพกพา และมีราคาถูก ทั้งนี้ จุดประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่งในการจัดรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านและมีความเข้าใจสัญลักษณ์ของดนตรีตะวันตก ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยผ่านทักษะการปฏิบัติจึงเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงที่สำคัญทางหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกวิชาดนตรีไทย โดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เช่นระดับชั้นปี หรือตามเครื่องมือเอก เป็นต้น

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยในทุกระดับชั้นปี

5.3.2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบวิธีการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ที่มีความเหมาะสมและพัฒนาความรู้ผู้เรียนได้ดี

เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ผจญ พิบัง 4637586 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อรวรรณ บรรจงศิลป์, คม., M.M. (Musicology),
อนรรฆ จรรย์ยานนท์, M.M. (Musicology)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การเรียนการสอนวิชาเอกดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาชั้นสูง มุ่งผลิตบัณฑิต
ให้มีทักษะในการปฏิบัติและความรอบรู้ทางวิชาการสาขาดนตรีไทย สืบทอดและสร้างสรรค์
วัฒนธรรมด้านดนตรีของชาติ และเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพทางดนตรี ในด้านการ
ปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้น ประกอบด้วยทักษะสำคัญได้แก่ การปฏิบัติเครื่องดนตรี (เครื่องมือเอก,
เครื่องมือรอง) และการปฏิบัติรวมวง (หลักสูตรสาขาวิชาดนตรีระดับอุดมศึกษา) ส่วนด้านวิชาการ
หรือภาคทฤษฎี คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยประเภททฤษฎีดนตรีไทย
(2539:49-50) ได้อภิปรายและสรุปว่า ความรู้ด้านทฤษฎีสำหรับผู้ศึกษาดนตรีไทยนั้นควรครอบคลุม
ในหัวเรื่องต่อไปนี้

1. ประวัติดนตรีไทย
2. ศัพท์สังคีต
3. ทฤษฎีดนตรีไทย
4. ทฤษฎีการปฏิบัติดนตรีไทย

- 5.วรรณคดีดนตรีไทย
6. การวิเคราะห์ดนตรีไทย
- 7.ดนตรีเปรียบเทียบและวิถีทางของดนตรีไทย
8. ทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตก
- 9.การวิจัยดนตรีไทย
10. จรรยาบรรณวิชาชีพดนตรีไทย

จากหัวข้อที่ได้สรุปแล้วนั้นจะพบว่านอกจากความรู้ทางด้านทฤษฎีที่เกี่ยวกับดนตรีไทยแล้ว คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดเกณฑ์ความรู้ด้านทฤษฎีเบื้องต้นของดนตรีตะวันตกเอาไว้ โดยได้สรุปถึงเหตุผลดังนี้

1. ปัจจุบันดนตรีเป็นภาษาสากล ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกจึงมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในระดับหลังปริญญา โดยเฉพาะในต่างประเทศ
2. คาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีการประพันธ์เพลงโดยบันทึกไว้ด้วยโน้ตดนตรีตะวันตก
3. ครูผู้ใหญ่วิศวกรรมด้านดนตรีไทย ได้เห็นความสำคัญของโน้ตดนตรีตะวันตกเพราะเคยมีการบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตดนตรีตะวันตกตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กันมาแล้ว
4. โน้ตดนตรีตะวันตก มีประโยชน์ในการบันทึกเพื่อช่วยความจำได้ดีกว่าโน้ตประเภทอื่น
5. อาจใช้โน้ตดนตรีตะวันตกเพื่อเป็นสื่อให้นานาชาติเข้าใจดนตรีไทยได้ง่ายขึ้น

สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนดนตรีไทยเป็นวิชาเอกในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ที่มุ่งเน้นการผลิตศิลปินทางด้านดนตรีไทยและหลักสูตรครุศาสตร์ที่มีจุดประสงค์เพื่อผลิตครูสอนวิชาดนตรีไทย ได้บรรจุวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรการศึกษา เนื้อหาวิชาโดยรวมเป็นการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการนับจังหวะ ความหมายของตัวโน้ต ตัวหยุด การอ่านและการร้องโน้ต ความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงและขั้นคู่ คำศัพท์ทางดนตรีและอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในดนตรีตะวันตก และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เชื่อมโยงกับความรู้อื่นๆ ในแขนงวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสังเกต และการศึกษานำร่องของผู้วิจัยโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกอย่างไม่เป็นทางการทำให้ทราบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยจำนวนไม่น้อยที่ผ่านการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไปแล้ว ไม่สามารถอ่านโน้ตสากลได้ หรือมีความรู้พื้นฐานทฤษฎีดนตรีตะวันตกในระดับต่ำ ผู้วิจัยจึงเกิดความสงสัยต่อว่าปัญหานี้เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้เรียนหรือไม่ เมื่อนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกจะมีความคิดเห็นอย่างไร เนื่องจากเจตคติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน

รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ (สุดฤทัย มุขยวงศา, 2533: บทคัดย่อ; Prescott, 1961: 7 - 45; Righthand, 1965: 68 - 72) การที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชาใด ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียน ตรงกันข้าม หากผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานั้นแล้ว ผู้เรียนมักจะเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่สนใจการเรียน และอาจเป็นเหตุให้เกิดความล้มเหลวในการเรียนได้ในที่สุด จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีของดนตรีตะวันตกขึ้นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาดนตรีไทย เพื่อที่จะทราบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติเป็นอย่างไร ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีเพื่อสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของวิชาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
3. ผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทยทั้งทางด้านศิลปศาสตร์และด้านครุศาสตร์ และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

(1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ประกอบด้วย หลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์

(2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ เจตคติที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา และข้อมูลบางประการ ในการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านคุณค่าวิชา
- (2) ด้านเนื้อหาวิชา
- (3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน
- (4) ด้านการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกดนตรีไทย และมีรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกศึกษาในหลักสูตร ทั้งหมด 7 สถาบัน (8 คณะ) จำนวนทั้งสิ้น 108 คน แยกเป็นสัดส่วนดังนี้

หลักสูตร	สถาบัน	จำนวนประชากร
ศิลปศาสตร์	1. สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	14 คน
	2. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	25 คน

ศิลปศาสตร์	3. แขนงวิชาดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	9 คน
	4. โปรแกรมวิชาดนตรีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	14 คน
	5. แขนงวิชาดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	9 คน
ครุศาสตร์	6. สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	10 คน
	7. สาขาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	18 คน
	8. สาขาวิชาเอกดุริยางค์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์และดุริยางค์ศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	9 คน
รวม	ศิลปศาสตร์ = 71 คน	108 คน
	ครุศาสตร์ = 37 คน	

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียน และข้อมูลบางประการเกี่ยวกับการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงคณะที่นิสิตนักศึกษาที่เป็นประชากรศึกษาอยู่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ซึ่งทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2550 หลังจากนั้นทำการตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นที่ได้รับกลับมาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในขั้นแรก และคัดกรองให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มากที่สุด

4. วิธีการจัดกระทำข้อมูล

(1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของนิสิตนักศึกษา โดยใช้สถิติการแจกแจงหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

(2) วิเคราะห์เจตคติของนิสิตนักศึกษา ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับจัดอันดับ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

(3) เปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษา ตามตัวแปรหลักสูตรการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า t (t – test)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 99 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 52 คน ส่วนนิสิตนักศึกษาเพศชายมีจำนวน 47 คน เป็นนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์จำนวน 67 คน และหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์จำนวน 32 คน

2. การศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก พบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

- (1) ด้านคุณค่าวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับดี
- (2) ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง
- (3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง
- (4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์มีเจตคติดีกว่านิสิตนักศึกษาในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์

อภิปรายผลผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

(1) ด้านคุณค่าวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก เนื่องจากสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาดนตรีไทย โดยเฉพาะทฤษฎีโน้ตซึ่งเกี่ยวกับการอ่านและการบันทึกโน้ต ทั้งนี้โน้ตดนตรีตะวันตกมีประโยชน์ในการบันทึกเพื่อช่วยความจำได้ละเอียดกว่าโน้ตประเภทอื่น สามารถบันทึกได้ทุกเครื่องมือ และยังสามารถนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงโครงสร้างของเพลงได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกยังมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาระดับหลังปริญญา และนิสิตนักศึกษาเห็นด้วยว่าการจัดรายวิชาไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม อย่างไรก็ตาม นิสิตนักศึกษามีเจตคติปานกลางในบางข้อคำถามซึ่งเกี่ยวกับความต้องการที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าแม้ความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกจะเป็นประโยชน์ แต่ในทางปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องไกลตัวและอาจไม่ได้นำมาใช้จริงสำหรับวิชาชีพดนตรีไทย จึงมีเจตคติต่อเรื่องดังกล่าวปานกลาง

(2) ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติระดับปานกลาง ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยภาพรวมแล้วเห็นว่า เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำ ความเข้าใจ มีกฎเกณฑ์ซับซ้อนยุ่งยาก การมีเจตคติดังกล่าวอาจเป็นเพราะประสบการณ์เดิม หรือพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาซึ่งมีไม่มากนักเนื่องจากศึกษาด้านดนตรีไทยเป็นหลัก ประกอบกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกในชั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีดนตรีตะวันตกขั้นพื้นฐาน เนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับจังหวะ ระดับเสียง การอ่านและการบันทึกโน้ต การร้องโน้ต

การฝึกโตดประสาท บันไดเสียง ชั้นคู่ ศัพท์ดนตรีตะวันตก และอื่น ๆ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้มีรายละเอียด กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ค่อนข้างมากที่จะต้องจดจำและทำความเข้าใจ รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้จากบทหนึ่งสู่บทถัดไปอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้นิสิตนักศึกษามองว่าเป็นเรื่องซับซ้อนยุ่งยาก และรู้สึกว่เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ

(3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง เจตคติดังกล่าวอาจเกี่ยวเนื่องจากข้อค้นพบในด้านเนื้อหาวิชาซึ่งนิสิตนักศึกษามองว่าเนื้อหาวิชาที่มีความยาก อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษามองว่าวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนสาขาวิชาเอก และอาจไม่ได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้หลังจากสิ้นสุดรายวิชาเท่าใดนัก จึงขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้มีเจตคติดังที่กล่าวมา

(4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากผลการวิจัยที่พบอาจเนื่องมาจากข้อค้นพบก่อนหน้าในเจตคติด้านเนื้อหาวิชา และด้านกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับความยากของเนื้อหาวิชา และพฤติกรรมในการเรียนของนิสิตนักศึกษาก็ทำให้มีเจตคติในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนิสิตนักศึกษสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ในด้านคุณค่าวิชา ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ พบว่านิสิตนักศึกษามีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นิสิตนักศึกษในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์มีเจตคติดีกว่านิสิตนักศึกษในหลักสูตรทางด้านศิลปศาสตร์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวความคิดที่แตกต่างของนิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร เนื่องจากนิสิตนักศึกษที่ศึกษาในหลักสูตรทางด้านครุศาสตร์ซึ่งมีจุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตครูสอนวิชาดนตรีไทยมีแนวคิดหรือได้รับการปลูกฝังให้มีคุณลักษณะของครู โดยคุณสมบัติที่สำคัญข้อหนึ่งคือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ดังนั้นจึงได้ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาการทางด้านดนตรีไทย ส่วนนิสิตนักศึกษศึกษาในหลักสูตรทางศิลปศาสตร์ที่จุดประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นผลิตศิลปินทางด้านดนตรีไทยโดยตรง อาจให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิบัติและวิชาการทางด้านดนตรีไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกเท่าที่ควร ทำให้นิสิตนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรขยายเวลาเรียนจากเดิมซึ่งสถาบันการศึกษาเกือบทั้งหมดจัดไว้ 1 ภาคการศึกษาเป็น 2 ภาคการศึกษา เนื่องจากการจัดการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้เพียง 1 ภาคการศึกษาไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาซึ่งมีค่อนข้างมากทำให้ผู้สอนต้องเร่งรีบสอนเพื่อให้ครบตามกำหนดเวลา และผู้เรียนไม่สามารถจดจำทำความเข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วน ดังนั้น การขยายระยะเวลาออกไปจะทำให้เนื้อหาวิชาต่อภาคการศึกษาน้อยลง ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนผู้เรียนก็จะสามารถจดจำทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดีและครบถ้วนขึ้นเช่นกัน
2. ควรจัดให้มีการใช้โน้ตดนตรีตะวันตกอย่างต่อเนื่องทุกชั้นปีแม้ว่าจะสิ้นสุดการเรียนรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไปแล้วก็ตาม โดยสอดแทรกไว้ในการเรียนวิชาดนตรีปฏิบัติเป็นหลัก เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาก่อเกิดความชำนาญในการอ่านและปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้โน้ตดนตรีตะวันตกเป็นสื่อกลางได้อย่างถูกต้อง
3. ครูผู้สอนควรมีรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลายนอกเหนือจากวิธีการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีต่อรายวิชาได้อีกทางหนึ่ง
4. ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ผู้เรียนควรได้เรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาโดยผ่านการปฏิบัติเครื่องดนตรีควบคู่ไปด้วย เช่น การปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ซึ่งมีวิธีการเล่นไม่ซับซ้อน สะดวกแก่การพกพา และมีราคาถูก ทั้งนี้ จุดประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่งในการจัดรายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทยก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านและมีความเข้าใจสัญลักษณ์ของดนตรีตะวันตก ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนโดยผ่านทักษะการปฏิบัติจึงเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงที่สำคัญทางหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค ที่มีต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
2. ควรมีการศึกษาเจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกวิชาดนตรีไทย โดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เช่นระดับชั้นปี หรือตามเครื่องมือเอก เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตกของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอก

ดนตรีไทยในทุกระดับชั้นปี

4. ควรมีการศึกษารูปแบบวิธีการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ที่มีความเหมาะสมและพัฒนาความรู้ผู้เรียนได้ดี

ATTITUDE OF FIRST-YEAR THAI MUSIC MAJOR UNDERGRADUATE
STUDENTS STUDYING IN UNIVERSITIES IN BANGKOK METROPOLIS AND
VICINITY TOWARDS WESTERN MUSIC THEORY COURSES

PAJONE PEEBUNG 4637586 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ORAWAN BANJONGSILPA, M.M.,
ANAK CHARANYANANDA, M.M.,

EXTENDED SUMMARY

Introduction

The teaching of Thai music in higher education has been regarded as academically advanced, aiming at producing graduates whose musical skills are practical and well-rounded in the field of Thai music. They are expected to be able to teach and create Thai music culture for the nation. The graduates in Thai music are also required to have a good attitude towards their career as well as in their music performance, which includes individual music performance (on major and minor instruments) and group music performance (in music curricula in higher education. To this end, in the case of academic or theoretical performance, a sub-committee for Thai Standardization in Thai Music Theory (2539:49-50) convened and concluded that the knowledge of Thai music should include:

1. History of Thai music
2. Musical terms
3. Thai music theory

4. Thai musical performance theory
5. Thai music literature
6. Thai music analysis
7. Comparative music studies and Thai music perspectives
8. Basic theory in Western music
9. Thai music research
10. Career Ethics in Thai music

In accordance with the findings, besides the knowledge in relation to Thai music, the sub-committee had set general requirements with the regard to basic background studies in Western music theory as follows;

1. Music has become a universal language. Knowledge of Western music theory is essential for pursuing a graduate degree abroad.

2. Predictably, there is a growing tendency that more music will be composed using Western musical notation.

3. Senior experts in Thai music emphasized about the importance of composing Thai music using Western musical notation as it was once successfully done under His Majesty the King's royal command.

4. Western musical notes are more effective in music recognition than other kinds of notes.

5. There is a possible method of using Western musical notes to make it easier to present Thai music to the international community.

In Thailand, there are higher educational institutions providing two types of undergraduate degree in Thai Music. First, a Bachelor of Arts (or Fine Arts) in Thai Music focuses on producing Thai Music performers whereas a Bachelor of Education in Thai Music is aimed at producing Thai Music teachers. Commonly, the degrees share similarities by adding Western music theory courses to the curriculum – teaching basic Western music theory, such as the values of notes and rests, rhythm and counting, scales, intervals, music musical terms, and so on. The purpose of this is to help learners understand Western music and be able to effectively apply the knowledge with other aspects of their studies.

After the researcher had undertaken a careful observation and pilot research by formally interviewing Western Music theory teachers, it was found that there were a

number of first-year Thai music major undergraduate students who had passed courses in Western music theory were neither capable of reading Western musical notes nor having sufficient knowledge of Western music theory. The researcher was in doubt whether this problem is related to the attitude. What was the students' attitude towards the courses? That because attitude are an essential component that can influence both learning-teaching process and learning result (Sud-ruetai Mookayawongsa, 2533: Abstract, 1961: 7-45; Righthand, 1965: 6-72). If a student has a good attitude towards a particular subject, it is evident that the learner pays attention and is committed to gaining knowledge from the course. On the other hand, if the student has a bad attitude, it is likely that he or she may end up being bored, losing the will to study and finally failing the course. Realizing this fact, the researcher became interested in studying the attitudes of Thai music major undergraduate students towards Western music theory courses, which is included in their curriculum to provide knowledge about basic Western music and has been considered beneficial to Thai Music students. The aim of this research is to discover Thai Music students' attitude toward Western music theory course. The results of this research can be used as data for teachers and others to apply and develop in the learning-teaching process to motivate and promote good attitudes among students in order to achieve the objectives of the course.

Objectives

1. To study the attitudes of first-year Thai music major undergraduate students in higher institutions towards Western music theory courses under 4 criteria: value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation.
2. To compare attitudes of first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in tertiary institutions in Bangkok metropolis and vicinity towards Western music theory courses among students pursuing a Bachelor of Arts (or Fine Arts) and those pursuing a Bachelor of Education.

Benefits

1. To know the attitudes of first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in tertiary institutions in Bangkok metropolis and

vicinity towards Western music theory courses.

2. To use the result as a guideline for Thai music teachers and others to apply and develop learning process.

3. The results of this research can be applied as data for related research.

Scope

The scope of this research is defined as follows:

1. The population in this research consists of first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in tertiary institutions in Bangkok metropolis and vicinity, where a Bachelor of Arts (or Fine Arts) and a Bachelor of Education in Thai Music and Western music theory courses are taught. There were 7 institutions, including 8 faculties and 108 students, chosen as samples.

2. The variables in the research

(1) Independent variables include a Bachelor of Arts (or Fine Arts) and a Bachelor of Education in Thai Music in which first-year Thai music major undergraduate students are pursuing.

(2) Dependent variables include the students' attitudes towards Western music theory courses, concerning value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation.

3. The tools employed in this research were questionnaires produced by the researcher, based on the Likert scale. They consist of 2 parts.

Part 1 is asks general information about the first-year Thai music major undergraduate students and their Western music theory class.

Part 2 asks about attitudes towards Western music theory courses criteria:

- (1) Value of the subject
- (2) Subject content
- (3) Learning-teaching process
- (4) Measurement and evaluation.

Research Methodology

1. Population

The population in this research is first-year Thai music major undergraduate

students in the academic year 2006 in higher institutions in Bangkok metropolis and vicinity in which Thai music and Western music theory courses are taught. There were 7 institutions, consisting of 8 faculties and 108 students, chosen as example, which can be classified as follows;

Degree	Institution	Population
Bachelor of Arts (or Fine Arts)	1. Department of Music (Thai), Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University	14
	2. Thai Music Division, Department of Communication Arts, Faculty of Humanities, Kasetsart University	25
	3. Department of Thai and Oriental Music, College of Music, Mahidol University	9
	4. Department of Thai Music, Faculty of Humanities and Social Sciences, Bansomdejchaopraya Rajabhat University	14
	5. Department of Music (Thai), Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University	9
Bachelor of Education	6. Field of Study of Music Education, Department of Art Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University	10
	7. Department of Music Education (Thai Music), Faculty of Fine Art, Srinakharinwirot University	18
	8. Division of Thai Music, Department of Drama and Music Education, Faculty of Drama and Music, Rajamangala University of Technology Thanyaburi	9

Total	Bachelor of Arts = 71	108
	Bachelor of Education = 37	

2. Research Tools

The tool used in this research were designed by the researcher and consisted of a questionnaire asking attitudes towards Western music theory courses, regarding the subject value, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation. The questionnaire is divided into 2 parts.

Part 1 asks general information about the first-year Thai music major undergraduate students and their Western music theory class.

Part 2 asks about attitudes towards Western music theory courses under 4 criteria: value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation. Evaluation and measurement in this research is based on the Likert scale, which divides the results into 5 levels--- best, good, medium, poor and very poor.

3. Data Collection

The researcher formally sought and obtained the letter of research cooperation from the Faculty of Graduate Studies, Mahidol University and sent it to the faculty that the sampled students belonged for the permission of the students to be questioned. The researcher collected the data collection himself in February 2008. After that he collected and primarily checked the results before carefully choosing ones to for use in the research.

4. Data Analysis

(1) Analyze the status data from the sampled students by using distribution to find frequency and percentage.

(2) Analyze the attitude of students towards Western music theory courses according to the 4 criteria; subject value, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation by using percentage, mean (\bar{X}), and standard deviation (S.D.). The result is then presented in form of table accompanied by a description.

(3) Compare the attitudes of students according to the study program's identified variable using the t (t – test).

Results

1. The general information about the students sampled

There were 99 sampled students in the sample. In the sampling, 52 of them were females and the rest 47 were males. From the figures mentioned, there were 67 students who are pursuing a Bachelor of Arts (or Fine Arts) with other 32 students studying in a Bachelor of Education.

2. According to the research of first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in universities in Bangkok metropolis and vicinity towards Western music theory courses, it was found that, generally, the students had a medium level of attitude towards the theory as follows:

- (1) They had a good attitude towards the value of the subject
- (2) They had a medium attitude towards the subject content
- (3) They had a medium attitude towards a learning-teaching process
- (4) They had a medium attitude towards measurement and evaluation.

3. From the comparison of attitudes of first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in tertiary institutions in Bangkok metropolis and vicinity towards Western music theory courses in 4 criteria: value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement, and evaluation, among students pursuing a Bachelor of Arts (or Fine Arts) and those pursuing a Bachelor of Education, it was found that there was a significant difference in attitudes, amounting to a statistical level of 0.05. The students who are pursuing a Bachelor of Education had more positive attitudes than their counterparts pursuing a Bachelor of Arts (or Fine Arts).

Discussion

1. In the results of research on first-year Thai music major undergraduate students in the academic year 2006 in universities in Bangkok metropolis and vicinity towards Western music theory courses in 4 aspects: value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation, it was found that:

(1) In terms of value of the subject, the students had a good attitude towards Western music theory courses because they realized that the knowledge could be applied to Thai Music courses, especially knowledge about Western notation, which includes how to read and record musical notes. Furthermore, Western musical notation is more effective in music recognition than other kinds of notations. They are able to be recorded by any music-related instruments. Western musical notes also are effective for musical structure analysis. Besides the benefits in academic knowledge, Western music theory is essential for pursuing a graduate degree. The results of the research also indicate that students had a medium attitude for some questions regarding the motivation of learning of Western music theory courses. That was probably because they thought the theory was beneficial but it was somewhat unrelated to their future career in Thai music.

(2) In terms of subject content, the students had a medium attitude, which counts as the lowest average point in this research. It was also found that the subject content of Western music theory courses was seen as difficult. Sometimes they consisted of complex rules. This low attitude might be caused by either the students' previous experience or by their insufficient knowledge in general music theory as their course focuses only on Thai Music. Western music theory courses are based on the study of fundamental Western music theory, including the content of rhythm, pitch, reading and recording of notes, singing, ear training, scales, intervals, musical terms and so on. The content is very detailed and, at times, requires previous knowledge as a prerequisite to more advanced subjects. This may have led to students perceiving that Western music theory as difficult to learn.

(3) In terms of learning-teaching process, the students had a medium attitude. This might be related the findings that indicated the students' view of the subject as difficult. Another possible factor was that Western music theory courses was not related to their major subject and the knowledge from the course might not be applied after it ended. The students' thought led to the loss of interest in studying Western music theory courses.

(4) In terms of measurement and evaluation, the students had a medium attitude. This might be related to the previous findings with regards to subject

content and learning-teaching process in association with difficulty of subject content and student's learning behavior in which their attitudes yielded similar results.

2. The results of comparison of attitude among first-year Thai music major undergraduate students in universities in Bangkok metropolis and vicinity towards Western music theory courses in 4 aspects: value of the subject, subject content, learning-teaching process, measurement and evaluation. The research was conducted between two groups— students who are pursuing a Bachelor of Arts and those who are pursuing a Bachelor of Education. It was found that there was a significant difference, counting as 0.05 in statistical level. The students who are pursuing a Bachelor of Education had a higher attitude than the students who are pursuing a Bachelor of Arts. It might be because the students who are pursuing a Bachelor of Education are trained to be Thai Music teachers with the knowledge-caring ability believed as a quality of people with academic excellence. The students are pursuing a Bachelor of Education, therefore, paid attention to knowledge outside their field. However, in the case of the students who are pursuing a Bachelor of Arts, they are trained to be a Thai Music artist. Their field focuses more on performance and academic area of Thai Music than Western music theory courses. That might generate difference between the two groups of students.

Recommendations

1. From the fact that almost all of the researched universities have set Western music theory courses only one semester in each academic year, the researcher would like to suggest that the course be extended into two semesters a year. It is essential because if there is no change, the teacher who is responsible for the course will be forced to teach to meet the proposed time while the learner are not able to keep up with the lessons learned. Therefore, the extension of course period might be effective in coping with the problems mentioned, as a means to help the teacher design a useful Western music theory course schedule, including some additional activities to stimulate the student's learning ability.

2. In courses enrolled by Thai Music students, Western notation should be included although Western music theory course in the semester has ended. This is possible through mixing Western notation in courses, such as Music performance to

help students achieve the potentials of reading and performing musical instrument effectively with the use of Western musical notes as a medium.

3. Besides doing a conventional lecture, the teacher responsible for Western music theory courses needs to have a wide variety of teaching methods to motivate students. This is also a way to create a positive attitude towards the course.

4. In the process of teaching Western music theory courses, the student should be taught to perform on a musical instrument, along with a typical class lecture. One of the examples is playing the recorder which does not have any complex feature, mobile and inexpensive. The main purpose of including Western music theory courses in Thai Music's curriculum is to help students read and understand Western musical signs. So teaching through performance enriches direct learning experience to achieve the objectives of the course.

Recommendations for Further Studies

1. There should be a research on first-year Thai Music major undergraduate students' attitudes towards Western music theory courses at a regional level.

2. There should be research on Thai Music major undergraduate students' attitudes with other variables, such as academic level and the main instrument of their major.

3. There should be research on Western music theory knowledge of Thai Music major undergraduate students at every academic level.

4. There should be a research on teaching methodology aimed at Thai Music major undergraduate students to find suitable aspects to help them learn better.

บรรณานุกรม

- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2530). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- คณะกรรมการโครงการส่งเสริมการดนตรีไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- จักรกฤษ ทัพใหญ่. (2547). ความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมโยชวาทิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จารุวรรณ สุริยวรรณ. (2544). เจตคติของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต ในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เจนดุริยางค์, พระ. (2479). แบบเรียนดุริยางคศาสตร์สากลฉบับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จักรตรา.
- ชม ภูมิภาค. (2516). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). หลักการสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ชูวิทย์ ยุระยง. (2535). การสอนทฤษฎีดนตรีสากล. ใน อนุรักษ์ สุทธิจิตต์ (บรรณาธิการ). สารคดีดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. (หน้า 159) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: เนรมิตการพิมพ์.
- อนุรักษ์ สุทธิจิตต์. (2544). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา ไสกตยานุรักษ์. (2542). ทฤษฎีดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คุษฎี วัฒนคามินทร์. (2544). เจตคติต่อวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
แผนการเรียนธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธวัช รัตนมนตรี. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาทฤษฎีดนตรีสากล 1 ของ
นักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษา ระหว่างการสอนเสริมด้วยบทเรียน โปรแกรม
ไมโครคอมพิวเตอร์กับการสอนเสริมปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
พัฒนาศึกษา.

นิยุบล จารย์โพธิ์. (2548). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและแนวทางในการ
ส่งเสริมการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นุชนันท์ วิมลนิศย์. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขต
การศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

_____. (2538). วิธีการทางสถิติ สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บุญช่วย โสวัตร. (2539). ทฤษฎีคูริยางค์ไทย. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่
8. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.

ปนัดดา เพิ่มพานิช. (2544). เจตคติของนักเรียนชั้นกลางปีที่ 1 ต่อวิชาสังคีตนิยม 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์
กรมศิลปากร กรุงเทพฯ ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประภาภรณ์ บันลือ. (2545). เจตคติต่อวิชาการบัญชีของนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. สาร
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาธุรกิจศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประยงค์ ธรรมสุภา. (2546). ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาเกษตรศาสตร์ใน
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหา
บัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- เพราพรรณ เปลียนภู. (2540). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: งานเอกสารและ
การพิมพ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- มนตรี ตราโมท (2540). ศรียางคศาสตร์ไทย : ภาควิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มดิชน.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2546). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธี
ทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เมทินี เตชะวิทยากุล. (2545). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรีตาม
โครงการศึกษาคดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2538). คู่มือทำการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- เลิศพร ภาวะสกุล. (2527). ทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ สัมฤทธิ์ผลของการเรียนภาษาอังกฤษและความ
ต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตในการเรียนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร:
วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543) . การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
_____. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.
- วรรณา เข็มทะวงษ์. (2528). ทักษะพื้นฐานของการผลิตสื่อการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- วาทีต สุวรรณสมบูรณ์. (2547). แนวโน้มการศึกษาคดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาสนา ร่มโพธิ์. (2545). การศึกษาคความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระ

- คัฒนาฏศึลป้ัฒนสูง วิทยาลัยนาฏศึลป้ัภาคกลาง, วิทยาลัยพนธ์ปริญญาศึลป้ัศาสตรมหา
บัฒฑิต, สาขาวิชาคนตรี บัฒฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
 วิทยาลัยดุริยางคศึลป้ั มหาวิทยาลัยมหิดล. หลักสูตรศึลป้ัศาสตรบัฒฑิต สาขาวิชาคนตรี. ม.ป.ท.;
 ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- วิมลศึรี อุปรมัช. (2526). คนตรีในระบบการเรียนการสอน. สมุทรปราการ: รวมใจสหากิจ.
 ศักค้ สุนทรเสณิ. (2531). เจตคคิ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
 สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). ดุริยางค้ัไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ วงษ์ค้. (2541). การสอนวิชาสังค้คินิยมในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ. วิทยาลัยพนธ์ปริญญา
 ศึลป้ัศาสตรมหาบัฒฑิต, สาขาวิชาคนตรี บัฒฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สังค้ อุทรานันท์. (2529). การจัดการเรียนการสอนอย่างป้ัระบบ. กรุงเทพมหานคร:
 ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 _____ (2532). พิมพ์ครั้งที่ 3. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร:
 ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัฒพนธ์ พันธุ์พฤคษ์. (2525). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชา จันทน้แอม. (2451). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
 สุชา จันทน้แอม และ สุรางค้ จันทน้แอม. (2515). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
 _____ (2518) จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- สุโท เจริญสุข. (2515). จิตวิทยาการศึกษา : (ฉบับมูลฐานสำหรับครู). กรุงเทพมหานคร: แพรวพิทยา.
 สุบิน ยุระรัช. ทฤษฎีการวัดทัศนคคิ. ม.ป.ท.; ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- สุพิน บุญชวงศ้. (2534). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสวงสุทธธิการ
 พิมพ์.
- สุมิตร คุณากร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
 สุรางค้ ใค้วตระกูล (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสวงเดื่อน ทวีสิน. (2539). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพรส มิเดีย.
 โสวัตันน์ โสภาพล. (2531). หลักการสอน. บุรีรัมย์: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุ
 ศาสตร วิทยาลัยครูบุรีรัมย์.
- อรรดพร ทัศนะ. (2546). ความคิดเห็นของครุคนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ

ศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ต่อเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อนันต์ ศรีโสภณ. (2525). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

อุดมพันธ์ มณีรัตน์. (2544). การศึกษาคำคิดเห็นของครูไทยมุสลิมที่มีต่อสภาพการจัดการสอน
วิชาดนตรีและกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ
บันนังสตา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุทุมพร จามรมาน. (2530). การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม.

Charles R. Hoffer. (2002). Introduction to Music Education. (2nd ed) California: Wadsworth
Publishing Company.

_____. (1991). Teaching Music in Secondary Schools. (4th ed). California: Wadsworth
Publishing Company.

J. David Boyle, Nicholas J. DeCarbo, and Douglas M. Jordan. (1994) Middle/Junior High School
Band Directors' Views Regarding Reasons For Student Dropouts In Instrumental Music.

Florida: School of Music, University of Miami.

Stanley Sadie. (1980). The new Grove dictionary music & musicians. London :

Macmillan Pub.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

“เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก”

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยกระผม นายผจญ พิษฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “เจตคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก” กระผมใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น โดยไม่มีผลใด ๆ จากการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง หรือความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นายผจญ พิษฐ์

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้ คือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาเอกดนตรีไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลของนิสิตนักศึกษา และสภาพบางประการในการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ตอนที่ 1: ข้อมูลของนิสิตนักศึกษา และข้อมูลบางประการในการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก
คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. ประสบการณ์การเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () ศึกษาในรายวิชาดนตรีระดับมัธยมศึกษา
 - () ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - () ศึกษาเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย
 - () อื่น ๆ (ระบุ)

3. ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (ในระดับมหาวิทยาลัย) เป็นอาจารย์ในสาขาวิชาเอกใด
 - () ดนตรีตะวันตก (สากล)
 - () ดนตรีไทย

4. ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกใช้รูปแบบ วิธีการเรียนการสอนแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () แบบบรรยาย
 - () แบบอภิปราย
 - () แบบสาธิต
 - () อื่น ๆ (ระบุ)

5. มีการแจกเอกสารคำอธิบายรายวิชา (Course Syllabus) แก่ผู้เรียน
 - () มี
 - () ไม่มี

6. เครื่องดนตรีที่ผู้สอนใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () เปียโน
 - () กีตาร์

- เครื่องเคาะจังหวะ
- อื่น ๆ (ระบุ)
- ไม่มี

7. ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ท่านได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีด้วยหรือไม่

- ปฏิบัติ
- ไม่ได้ปฏิบัติ (หากไม่ได้ปฏิบัติ ให้ข้ามไปตอบข้อที่ 9)

8. เครื่องดนตรีที่ผู้เรียนใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เปียโน
- กีตาร์
- เครื่องเคาะจังหวะ
- อื่น ๆ (ระบุ)
- ไม่มี

9. มีบทเพลงตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่

- มี
- ไม่มี

10. การวัดและประเมินผลการเรียน (การให้คะแนน การสอบย่อย การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค) ใช้วิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พิจารณาจากงานที่มอบหมาย
- ใช้แบบทดสอบปรนัย (ข้อสอบประเภทเลือกคำตอบ ขอสอบประเภทเติมคำตอบ และตอบสั้น เป็นต้น)
- การปฏิบัติเครื่องดนตรี
- อื่น ๆ (ระบุ)

ตอนทึ่2: แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีคนตรีตะวันตก

คำชี้แจง: แบบสอบถามแต่ละข้อมีตัวเลือก 5 ช่อง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำเครื่องหมาย ✓ เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อความที่ท่านมีความคิดเห็นตรงกับตัวเลือก โดยตัวเลือก 5 ช่องแสดงระดับเจตคติดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ มาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ น้อยที่สุด

ตอนที่2 แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก

ข้อ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	➤ เจตคติด้านคุณค่าวิชา					
1.	วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่ควรแก่การเรียนรู้					
2.	วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่น่าสนใจ					
3.	วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีความจำเป็นในการศึกษาต่อระดับหลังปริญญา					
4.	ความรู้จากวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนดนตรีไทยได้					
5.	โน้ตดนตรีสากลมีความจำเป็นต่อวิชาชีพของท่านในอนาคต					
6.	ท่านให้ความสำคัญกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเท่ากับวิชาอื่น ๆ					
7.	การจัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตรเป็นเรื่องเหมาะสม					
8.	ถ้าเลือกได้ท่านจะไม่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้					
9.	ท่านเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพื่อให้ครบตามหลักสูตรเท่านั้น					
10.	ท่านคิดว่านิสิตนักศึกษาเอกดนตรีไทยไม่ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกก็ได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	➤ เจตคติด้านเนื้อหาวิชา					
11.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมเป็นประโยชน์ต่อท่าน					
12.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีปริมาณเหมาะสมกับเวลาเรียน (ต่อ 1 ภาคการศึกษา)					
13.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเรียงลำดับเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก					
14.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกโดยรวมยากแก่การทำความเข้าใจ					
15.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีมากเกินไป					
16.	เนื้อหาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีกฎเกณฑ์ซับซ้อนยุ่งยาก					
17.	ศัพท์ดนตรีตะวันตก (Musical Terms) ยากแก่การจำ					
18.	เนื้อหาเรื่องขั้นคู่ (Intervals) ยากแก่การทำความเข้าใจ					
19.	เนื้อหาเรื่องบันไดเสียง (Scales) ยากแก่การทำความเข้าใจ					
20.	ท่านสนใจที่จะศึกษาวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเพิ่มเติมหลังจากเรียนจบวิชานี้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	➤ เจตคติด้านกระบวนการเรียนการสอน					
21.	ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
22.	ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจ					
23.	ผู้สอนเอาใจใส่ให้คำแนะนำท่านเกี่ยวกับการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกเป็นอย่างดี					
24.	ท่านชอบเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก					
25.	กิจกรรมการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน่าเบื่อหน่าย					
26.	แบบฝึกหัดวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกมีปริมาณเหมาะสม					
27.	ท่านไม่ชอบทำแบบฝึกหัดและการบ้านวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก					
28.	คำอธิบายรายวิชามีส่วนทำให้ท่านกระตือรือร้นในการเรียน					
29.	ท่านชอบหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก					
30.	ท่านอยากให้มีส่วนชั่วโมงเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกน้อย ๆ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	➤ เจตคติด้านการวัดและประเมินผล					
31.	เกณฑ์การให้คะแนนวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตก (เกรด) มีความเหมาะสม					
32.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกครอบคลุมตามเนื้อหาที่เรียน					
33.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกมีมากจนทำไม่ทัน					
34.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกยากกว่าวิชาอื่น ๆ ในรายวิชาคณิตศาสตร์ด้วยกัน					
35.	ข้อสอบวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ตะวันตกยากเกินความสามารถของท่าน					
36.	ท่านจะปรับปรุงการเรียนหลังจากปรับแจ้งผลการสอบ					
37.	ท่านไม่สนใจว่าจะได้เกรดอะไรในวิชานี้ ขอเพียงให้สอบผ่านเท่านั้น					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นายผจญ ฟีบู่

เกิด

17 กรกฎาคม 2523

สถานที่เกิด

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542 - 2545
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ดนตรีสากล)
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546 - 2550
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

ที่อยู่

192 / 89 ถ. ศูนย์ราชการ ต. ในเมือง อ. เมือง
จ. ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ (043) 330960
e – mail: bermsuck@hotmail.com